

המכתה

לְסֵפֶר הַקְּדוֹשׁ

לְקוּטֵי מוֹהַר"ן

עַל הַתּוֹרָה וּמוֹעֲדֵי הַשָּׁנָה

עִם לְקוּטֵי הַתּוֹפְלוֹת

ג'ליון 165

פְּרָשַׁת בְּמִדְבַר תְּשַׁב"ב

פְּרָקֵי אֲבוֹת - פְּרָק שְׁשִׁי 'קִנְיַן תּוֹרָה'

לזכר עולם יהיה צדיק

לע"נ הרה"צ חו"פ
רבי אשר יעקב
בהגה"ק רבי רפאל זצוק"ל
נלב"ע כ"ד תמוז תשמ"ט
תנצב"ה

לע"נ הרה"ג איש צדיק תמים
רבי אהרן גרשון מנחם
ב"ר אפרים שמואל זצ"ל
נלב"ע ח' אלול תשע"ח
תנצב"ה

לרפואת
מלכה בת ברכה אסתר
לרפואה שלימה בקרוב

האזרה האודות

רבינו נחמן מברסלב
זיע"א

לחיזת באור הפרשה

עם תורה
דעתיקא סתימאה

דעתידא
לאתנגליא
לעתיד לבא

יו"ל בעז"ה ע"י
מכון אור האורות
רבינו נחמן מברסלב זיע"א
052.763.1800
B48148@gmail.com

פְּרַשְׁת בַּמִּדְבָּר

לְרַפְאוֹת, וְעַל־יְדֵי נְפִילַת הָאֱמוּנָה אֵין מוֹעִיל רְפוּאוֹת.

זָה פְּרוּשׁ (בְּבִא־בִתְרָא עֵד): **"זְמַנָּא חֲדָא הוּוּ קַאֲזִלְיָנָן בְּמִדְבָּרָא וְכוּ"** - הֵינּוּ שְׁסָפֵר: **"שְׁפַעַם־אֶחָד הֶלֶךְ בַּמִּדְבָּר"** - זֶה בְּחִינַת 'תְּקוּן הָאֱמוּנָה', בְּבִחִינַת (יְרֻמָּה ב, ב): **"לְכַתְּךָ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר בְּאַרְץ לֹא זְרוּעָה"**.

"אַרְץ לֹא זְרוּעָה" - זֶה בְּחִינַת 'פְּגַם־הָאֱמוּנָה', שְׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְקַלְקְלוּ הַזְּרַעִים.

"לְכַתְּךָ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר" - זֶה בְּחִינַת 'תְּקוּן־הָאֱמוּנָה', שֶׁהֵאֱמִינוּ בּוֹ יִתְבַּרַךְ וְהִלְכוּ אַחֲרָיו בַּמִּדְבָּר, וְתִקְנוּ בְּחִינַת **"אַרְץ לֹא זְרוּעָה"**, דְּהֵינּוּ נְפִילַת־הָאֱמוּנָה.

ג.

(סְפָר־הַמִּדּוֹת, לְמוֹד מַה)

בְּשַׁעוֹשָׁה אָדָם אֶת־עַצְמוֹ 'הַפְקֵר' לְלִמּוֹד תּוֹרָתוֹ לְכָל, הַתּוֹרָה נִתְּנָה לוֹ בְּמִתְּנָה (נְדָרִים נה.).

ד.

(סְפוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה אַ מַאֲבֵדַת בֵּת־מֶלֶךְ)

וְהָיָה הוֹלֵךְ אָנָּה וְאָנָּה זְמַן רַב וּבַמִּדְבָּרִיּוֹת וּבַשָּׂדוֹת וּבִיעָרִים, וְהָיָה מְבַקֵּשׁ זְמַן רַב מְאֹד.

וְהָיָה הוֹלֵךְ 'בַּמִּדְבָּר', וְרָאָה 'שְׁבִיל אֶחָד מִן הַצַּד', וְהָיָה מְיַשֵּׁב עַצְמוֹ: "בְּאֲשֶׁר שָׂאֲנִי הוֹלֵךְ כָּל־כֶּךָ זְמַן רַב 'בַּמִּדְבָּר' וְאֵינִי יָכוֹל לְמַצְאָהּ, אֲלֶּכָּהּ בְּשְׁבִיל הַזֶּה, אוֹלֵי אֲבוֹא לְמָקוֹם יָשׁוּב!" - וְהָיָה הוֹלֵךְ זְמַן רַב וְכוּ.

"וַיִּדְבַּר ה' אֶל מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר סִינַי" (בַּמִּדְבָּר א, א)

כָּל מִי שְׂאִינוּ עוֹשֶׂה עַצְמוֹ בַּמִּדְבָּר הַפְקֵר, אֵינוּ יָכוֹל לְקַנּוֹת אֶת הַחֲכֵמָה וְהַתּוֹרָה, לְכַךְ נֶאֱמַר: **"בַּמִּדְבָּר סִינַי"**.

מֵאִי דְכָתִיב (בַּמִּדְבָּר כֹּא, יח): **"וּמִמִּדְבָּר מִתְּנָה"** - אִם מִשִּׁים אָדָם עַצְמוֹ בַּמִּדְבָּר זֶה שֶׁהַכֹּל דָּשִׁין בּוֹ, תִּלְמּוּדוֹ מִתְקַמֵּם בְּיָדוֹ. וְאִם לֹא, אֵין תִּלְמּוּדוֹ מִתְקַמֵּם בְּיָדוֹ. (עֲרוּבִין נד.)

מֵאִי דְכָתִיב (בַּמִּדְבָּר כֹּא, יח): **"וּמִמִּדְבָּר מִתְּנָה"** - בֵּינָן שְׁעוֹשֶׂה אָדָם אֶת־עַצְמוֹ בַּמִּדְבָּר שֶׁהוּא מִפְקֹר לְכָל, תּוֹרָה נִתְּנָה לוֹ בְּמִתְּנָה. (נְדָרִים נה.)

א.

(ח"א יד, ה)

"אֵין אָדָם זוֹכֵה לְתוֹרָה, אֶלָּא עַל־יְדֵי שְׁפָלוּת", כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ חַז"ל (עֲרוּבִין נד. נְדָרִים נה. - עַל בַּמִּדְבָּר כֹּא, יח): **"וּמִמִּדְבָּר מִתְּנָה"**.

שִׁישֵׁבֶר גְּאוֹתוֹ מֵאַרְבַּע בְּחִינּוֹת 'שְׁפָלוּת'.
(א) כִּי צָרִיךְ הָאָדָם לְהַקְטִין אֶת־עַצְמוֹ לְפָנֵי גְּדוֹלִים מִמֶּנּוּ. (ב) וְלְפָנֵי בְּנֵי־אָדָם כְּעֶרְבוֹ. (ג) וְלְפָנֵי קִטְנִים מִמֶּנּוּ. (ד) וְלְפַעֲמִים שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ קָטָן שֶׁבְּקִטְנִים, וְצָרִיךְ לְהַקְטִין אֶת־עַצְמוֹ כְּנֶגֶד מְדֻרְגַת עַצְמוֹ, וַיִּדְמָה בְּעֵינָיו שֶׁהוּא לְמַטָּה מִפְּדֻרְגָתוֹ, בְּבִחִינַת (שְׁמוֹת טז, כט): **"שָׁבוּ אִישׁ תַּחֲתָיו"**.

ב.

(ח"ב ה, בַּסּוּף)

עֶקֶר כַּח הַרְפוּאָה שִׁישׁ בְּכָל עֶשֶׂב וְעֶשֶׂב, הוּא עַל־פִּי הַסֹּדֵר שִׁישׁ לְהַזְרִיעַ לְפִי הַמָּקוֹם וְלְפִי הַזְּמַן. וְסֹדֵר הַזְּרִיעִים הוּא עַל־יְדֵי 'אֱמוּנָה', בְּבִחִינַת (שְׁבֵת לא): **"אֱמוּנָה זֶה סֹדֵר זְרָעִים"**, שְׁעַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ לָהֶם כַּח

וְהָיָה הוֹלֵךְ וְהוֹלֵךְ, עַד אֲשֶׁר יֵצֵא מִן הַמִּדְבָּר,
וּבָא אֶל מְקוֹם יְשׁוּב וְכוּ'.

וּנְתִיב לְשׁוּב וּלְחֹזֵר לְמְקוֹמוֹ אֶל
'הַמִּדְבָּר' שֶׁהָיָה בּוֹ, וְשֵׁם יִבְלֶה
יָמֵי חַיָּיו וְכוּ', וְהִגִּיעַ לְשֵׁם וְכוּ'. וְנִסְפַּם
אֲצִלוֹ: שֶׁיֵּשֵׁב שֵׁם 'בַּמִּדְבָּר' וְיִבְלֶה שֵׁם יָמֵי
חַיָּיו, כְּפִי מַה שֶׁעָרַף בְּדַעְתּוֹ חַיּוֹת הָאָדָם
בְּעוֹלָם-הַזֶּה, נִחְקַר בְּדַעְתּוֹ, שֶׁטוֹב לְבַלּוֹת כָּאֵן
מִסֵּפֶר יָמָיו!

וּבָא רוּח־סְעָרָה וְנָשָׂא הַסְּפִינָה (עַם הַבַּת-
קִיסָר) וְכוּ', וּבָאוּ אֶל אוֹתוֹ הַסֵּפֶר
שֶׁהָיָה 'מִדְבָּר', שֶׁהָיָה שֵׁם הַבְּחֹר הַנִּלְכָּה.
וְהָיָה (הַבַּת-קִיסָר) הִלְכָה וְכוּ', עַד שֶׁהִגִּיעָה אֶל
הַמְּקוֹם שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב שֵׁם הַבְּחֹר הַנִּלְכָּה וְכוּ',
וְלֹא הִפְרִירוּ זֶה אֶת זֶה וְכוּ', וַיֵּשְׁבוּ שֵׁם שְׁנֵיהֶם
וְכוּ'.

וְהָיָה הוֹלֵךְ הַקִּיסָר וּבָא עַל הַיָּם, וְנָשָׂא גַם-
כֵּן הַרוּחַ אֶת הַסְּפִינָה אֶל הַמִּדְבָּר
הַנִּלְכָּה שֶׁיּוֹשְׁבֵי שֵׁם הַשְּׁנַיִם הַנִּלְכָּה (הַבְּחֹר בֶּן
הַפְּעָרָגֶעַר וּבִתּוֹ הַיִּפְתָּתָאֵר), וְלֹא הִפְרִירוּ זֶה אֶת זֶה
וְכוּ'.

וַיֵּשְׁבוּ שֵׁם אֲלוֹ (שְׁלֶשָׁה) הַנִּלְכָּה יַחַד וְכוּ',
וְהַבְּחֹר הַנִּלְכָּה הָיָה מוֹכִיחַ לָהֶם:

"שֶׁפֶּאן טוֹב לְבַלּוֹת יָמֵי חַיֵּיהֶם" וְכוּ'.

וְהַבְּחֹר הַנִּלְכָּה הָיָה דְרָכּוֹ לִילֵךְ בְּכָל יוֹם
וְעָשָׂה לוֹ סִימָן בְּשִׁלְשָׁה אֵילָנוֹת,
כִּי הָיָה שֵׁם אֲלָפֵי אֲלָפִים אֵילָנוֹת, וּבִקֵּשׁ שֵׁם
הַכֶּתֵב (שֶׁל הַבַּת-קִיסָר) וְכוּ', וּכְשֶׁהָיָה חוֹזֵר מִשָּׁם
הָיָה בָּא עִם עֵינָיִם בְּכוּיּוֹת כְּשֶׁבִקֵּשׁ וְלֹא מָצָא.
שָׁאֵלוּ אוֹתוֹ: "מָה אַתָּה מְבַקֵּשׁ בְּאֵלוֹ
הָאֵילָנוֹת, וְאַחֲרֵיכֶן אַתָּה חוֹזֵר
וְעֵינֶיךָ בְּכוּיּוֹת"!

הַשִּׁיב לָהֶם וְסִפֵּר לָהֶם כָּל אוֹתוֹ הַמַּעֲשֶׂה:
"שֶׁבַת-הַקִּיסָר שִׁלְחָה לוֹ כֶּתֵב וְכוּ',

וַיֵּשֶׁב עִצְמוֹ: שֶׁבּוֹדָאֵי בְּיָשׁוּב לֹא נִמְצָא
'הַר שֶׁל זָהָב' וְיִמְבָּצֵר שֶׁל מְרַגְלִיּוֹת,
כִּי הוּא בָקִי בְּמַפְתַּי-הָעוֹלָם, וְעַל-כֵּן אֵלֶּךְ אֶל
הַמִּדְבָּרִיּוֹת. וְהִלֵּךְ לְבַקֵּשׁה בַּמִּדְבָּרִיּוֹת'
כְּמָה וְכְמָה שְׁנַיִם וְכוּ'.

אַחֲרֵיכֶן רָאָה אָדָם גָּדוֹל מְאֹד, שֶׁאִינוּ
אֲנוּשֵׁי כָּלֵל וְכוּ', וְאוֹתוֹ הָאִישׁ
שָׁאֵל אוֹתוֹ: "מִי אַתָּה?! וְאָמַר לוֹ: "אֲנִי אָדָם".
וְתַמָּה וְאָמַר: "שִׁזָּה כָּל-כֶּן זְמַן שֶׁאֲנִי
בְּהַמִּדְבָּר, וְלֹא רָאִיתִי מֵעוֹלָם בְּכָאן אָדָם"
וְכוּ'.

אָמַר לוֹ הָאָדָם הַמְּשֻׁנָּה: "הִנֵּה בַּמִּדְבָּר'
נִמְצָא שֵׁם אַחִי, וְהוּא מְמוֹנָה עַל כָּל
הָעוֹפּוֹת, וְאוּלַי יוֹדְעִים הֵם" וְכוּ'.

וְהִלֵּךְ כְּמָה וְכְמָה שְׁנַיִם לְבַקֵּשׁוֹ, וּמְצָא שׁוּב
אָדָם גָּדוֹל מְאֹד כְּנִלְכָּה וְכוּ'. אָמַר לוֹ:
"לְהִלֵּךְ בַּמִּדְבָּר' נִמְצָא שֵׁם אַחִי שֶׁמְמוֹנָה עַל
כָּל הָרוּחּוֹת וְכוּ', אוּלַי יוֹדְעִים הֵם". וְהִלֵּךְ
כְּמָה וְכְמָה שְׁנַיִם לְבַקֵּשׁ, וּמְצָא אָדָם גָּדוֹל
גַּם-כֵּן וְכוּ' וְכוּ'. וּבִסְוֶף הוֹצִיָּאָה.

ה.

(סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה י מִבְּעַרְגֶּעַר וְעֵנִי)

וּבָא רוּח־סְעָרָה גְּדוֹלָה, וְנָשָׂא הַסְּפִינָה (עַם
בֶּן הַפְּעָרָגֶעַר) אֶל סֵפֶר אֶחָד שֶׁהָיָה שֵׁם
'מִדְבָּר' וְכוּ'. וְהִלֵּךְ הַבְּחֹר (בֶּן הַפְּעָרָגֶעַר)
'בַּמִּדְבָּר'.

וְהָיָה הוֹלֵךְ וְהוֹלֵךְ, עַד שֶׁנִּתְרַחַק מִן הַסֵּפֶר,
וְרָצָה לְשׁוּב וְלֹא יָכוֹל, וְכָל מַה
שֶׁרָצָה לְשׁוּב, נִתְרַחַק יוֹתֵר וְיוֹתֵר, עַד שֶׁרָאָה
שֶׁאִי-אֶפְשֵׁר לוֹ לְשׁוּב, וַיִּלֵּךְ בְּאֲשֶׁר יֵלֵךְ.

וְהִלֵּךְ שֵׁם 'בַּמִּדְבָּר', וְהָיָה בְּיָדוֹ קֶשֶׁת
שֶׁהָיָה מַצִּיל עִצְמוֹ נֶגֶד הַחַיּוֹת-רְעוּת
שֶׁבַּמִּדְבָּר, וּמְצָא שֵׁם אֵיזָה דְּבָרִים לֶאֱכֹל,

וְטָמַן אוֹתוֹ בְּאֶלֶף אֵילָנוֹת, וּבֵא רוּח־סֶעֱרָה וְכוּ, כִּנֵּ"ל, וְעַתָּה הוּא מִבְקֵשׁ אוֹלֵי יִמְצֵא"!
אָמְרוּ לוֹ: "לְמַחֵר כְּשֶׁתֵּלֵךְ לְבַקֵּשׁ, גִּלְדָּךְ גַּם־כֵּן עִמָּךְ, אוֹלֵי נִמְצֵא אֲנַחְנוּ אוֹתוֹ הַכֶּתֵב" וְכוּ. וְהִלְכוּ הֵם עִמּוֹ גַם־כֵּן.

וּמִצָּאָה הַבַּת־קִיסָר הַכֶּתֵב בְּאֵילָן, וְרֵאתָה שֶׁהוּא כְּתַב־יָדָה מִמֶּשׁ וְכוּ, וְהַחֲזִירָה לוֹ הַכֶּתֵב וְכוּ, וְהָיָה בֵּינֵיהֶם שִׁמְחָה גְדוֹלָה וְכוּ.

וְהִלְכוּ אֵלֶיךָ הַשְּׁלֹשָׁה יַחַד, וְשִׁכְרוּ לָהֶם סְפִינָה וּבָאוּ אֶל הַמְּדִינָה שְׂיוֹשְׁבֵת שֵׁם הַקְּסָרִית וְכוּ - וְהָיְתָה הַחֲתָנָה וְהַשִּׁמְחָה בְּשִׁלְמוֹת, וְהַמְּלוּכָה וְהַקְּסָרִית קִבְּלוּ הַזּוּג הַזֶּה וּמְלָכוֹ בַּכֶּפֶה.

ו.

(חיי-מוהר"ן רלה)

אֲנִי צָרִיךְ תָּמִיד לְפָנֹת הַדֶּרֶךְ בְּמָקוֹם שֶׁהָיָה תַּהוּ וּמִדְּבַר, לַעֲשׂוֹת שֵׁם דֶּרֶךְ, לְקַצֵּץ מִשֵּׁם כָּל הַמַּעֲבָבִים שֵׁם אֶת הַדֶּרֶךְ.

וְצָרִיכִים לְקַצֵּץ שֵׁם אֵילָנוֹת הַגְּדֹלִים שֵׁם מְאֻלָּפִים שְׁנַיִם, וְלִהְיוֹת הוֹלֵךְ וְשׁוֹב אָנָּה וְאָנָּה לְקַצֵּץ וְלַחְזֹר וְלְקַצֵּץ, כִּדֵּי שִׁיחֶיָה הַדֶּרֶךְ כְּבוֹשָׁה לְרַבִּים, שְׂיוֹכְלוּ רַבִּים לֵילֵךְ בְּאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ.

ז.

(חיי-מוהר"ן רמ)

אֲנִי דוֹמָה כְּמִי שֶׁהוֹלֵךְ יוֹמָם וְלַיְלָה בְּמִדְּבַר, וְחוֹתֵר וּמִבְקֵשׁ לַעֲשׂוֹת מ'מִדְּבַר' - 'יָשׁוּב'.

כִּי בְּכָל אֶחָד מֵהֶם בְּלָבוֹ מִדְּבַר שִׁמְמָה מֵאִין יוֹשֵׁב, וְאִין שֵׁם מְדוֹר לְשִׁכִּינָה, וְאִין חוֹתֵר וּמִבְקֵשׁ בְּכָל עֵת לַעֲשׂוֹת אֵיזָה תְּקוּן וּמְקוֹם בְּלִבְבְּכֶם לִהְיוֹת שֵׁם מְדוֹר לְשִׁכִּינָה.

הֲלֹא כַּמָּה יְגִיעוֹת צָרִיכִין לַעֲשׂוֹת מֵאֵילָן סָרֵק עַב שְׁקוֹרִין דְּעַמְבָּ, לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ בָלִים יָפִים וְרֵאוּיִים לְתַשְׁמִישׁ אָדָם, כְּמוֹ־כֵן מִמֶּשׁ יְגִיעוֹת כָּאֵלֶּיךָ צָרִיךְ אֲנִי לִיַּע אֶת־עַצְמִי עִם כָּל אֶחָד מֵהֶם לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ אֵיזָה תְּקוּן.

ח.

(חיי-מוהר"ן תיא-תיב)

כְּשֶׁעוֹסְקִים בְּסִפְרִים אֵלֶיךָ (הַמְּפָרְשִׁים אֶת הַתּוֹרָה עַל־פִּי דְרָכֵי הַמַּחְקָרִים), אֵין מוֹצֵאִין בָּהֶם דְּבַר קִדְשָׁה, וְהוּא כְּמוֹ הַהוֹלֵךְ בְּמִדְּבַר שָׁמַם שְׂאִין מוֹצֵאִין עִם מִי לְפָנָע.

זָזָה שֶׁהוּא ז' לְבַעֲצָמוֹ הָיָה מַעֲיִן לְפַעֲמִים בְּאֵלֶיךָ הַסִּפְרִים - הוּא בְּחִינַת "סוּד שֶׁהִלְכוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִדְּבַר" שֶׁהוּא מְקוֹם הַסִּטְרָא־אֲחָרָא. וְאֵיתָא בְּזִהְרֵי־הַקְּדוּשׁ (תְּרוּמָה קנז): "שֶׁבִשְׁבִּיל זֶה הִלְכוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִדְּבַר, כִּי הֵם דְּרָכּוֹ עַל הַסִּטְרָא־אֲחָרָא בְּהִלְיָכְתָּם שֵׁם". וּבְכַוְנָה זוֹ הוּא מַעֲיִן בָּהֶם בְּסִפְרִים אֵלֶיךָ שֶׁהֵם בְּחִינַת מִדְּבַר, וְהִבְנִין.

אָבֵל לָנוּ - הוּא אֲסוּר גְּדוֹל מְאֹד לְהַבִּיט ב'סִפְרִים שֶׁל חֲקִירוֹת' הַנֵּ"ל.

גַּם עֵינַי בְּהַתּוֹרָה 'בֵּא אֶל פְּרַעֲה' (ח"א טד): "שֶׁמִּבְּאֵר שֵׁם גְּדֹל הָאֲסוּר לְכַנֵּס בְּחֲקִירוֹת, כִּי נִמְשָׁכִין מִחֲלָל־הַפְּנוּי וְכוּ"!
וְשֵׁם מִבְּאֵר: שֶׁהַצְּדִיק הַגְּדוֹל מְאֹד צָרִיךְ דִּיקָא לַעֲיֵן בָּהֶם, כִּדֵּי לְהַעֲלוֹת מִשֵּׁם הַנְּשָׁמוֹת שֶׁנִּפְּלוּ לְשָׁם.

ט.

(לְקוּטֵי־הַלְכוּת, גְּבִית־חֹב מֵהִיתוּמִים ג, ח - ע - על־פִּי לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן ח"ב יב, אֵיזָה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ)
זֶה בְּחִינַת מַה שֶׁנִּתְּנָה הַתּוֹרָה בְּמִדְּבַר דִּיקָא, וְיִשְׂרָאֵל הִלְכוּ שֵׁם בְּמִדְּבַר אַרְבָּעִים שָׁנָה, וּבְכָל אֵלֶיךָ הָאֲרָבָעִים שָׁנָה

הלך המשכן עמהם, ושם נדבר השם-
 יתברך עם משה וקבלו את התורה מפי משה
 רבנו עליו השלום - כמו שכתוב (במדבר א, א):
 "וידבר ה' אל משה במדבר סיני ובאהל
 מועד".

כי קדם שזוכין לאיזה התגלות בתורה
 ועבודה, שזהו בחינת 'קבלת התורה' -
 צריכין שיהיה מקדם פמה 'בלבולים'
 ו'ספקות' ו'מניעות רבות' 'תאוות' ו'טרדות'
 וכיוצא.

כי כל-זה נמשך מ'מקומות החיצונים',
 שהם מקבלין חיות מעצם הסתרת
 והעלמת ה'מאמר-סתום', בחינת "איה",
 כמבאר בסוף מאמר הנ"ל (ח"ב יב): "שקדם
 כל תורה, יש אלו הבלבולים" וכו', עין-שם.

ואזי כשמתגברין על האדם אלו
 ה'בלבולים' וה'מניעות' וה'תאוות'
 וכו', ואינו יודע שום דרך איך לצאת מהם
 ואיך למצא כבודו יתברך שם, ושואל ודורש
 ומבקש ומחפש: "איה מקום כבודו" - אזי
 הירידה תכלית העליה, ואזי זוכה לבחינת
 ה'מאמר-סתום', שהוא בחינת "איה", שרש
 התורה והמאמרות כלם.

ואזי זוכה להמשיך משם 'תורה' - כי
 עקר כל התורה נמשך משם, כי
 ממשיכין 'התגלות כבודו יתברך' שהוא
 כלליות התורה מאין ליש, ועקר חיות כל
 הכבוד והתורה והמאמרות כלם נמשך משם,
 מבחינת ה'מאמר-סתום' שהוא בחינת
 "איה", שהוא "בראשית" וכו'.

כי הקלפות והחיצונים, בחינת 'מקומות-
 המטנפים' - מקבלין חיות מעצם

הסתרו והעלמו, שעל-ידי-זה יש להם פח
 להסתיר כבודו יתברך לגמרי חסו-שלום,
 ולהכניס בפירות ובלבולים וספקות בלב,
 שמשם עקר פח ה'יצר-הרע' שנקרא "אל
 אחר" (שמות לד, יד).

אבל מי שנופל לשם חסו-שלום, והוא
 שואל ומבקש ומחפש שם "איה"
 וכו', כנ"ל - אזי זוכה לעלות ל'שרש כל
 הקדשות', ל'שרש התורה', שהוא בחינת
 "איה", בחינת "בראשית", וממשיך ומקבל
 'התגלות התורה' משם.

וזוהו בחינת 'קבלת התורה' "במדבר"
 דיקא, אחר תקף 'גלות מצרים' - כי
 בתקף השעבוד של 'גלות מצרים', שהיה
 'גלות הנפש והגוף', אז "ויצקו בני ישראל
 אל ה'" (שמות יד, י), כי לא היו יודעים שום
 עצה ותחבולה, איך להנצל מהם, רק תפסו
 אפנות אבותם וצעקו אליו יתברך, והיו
 מצפים ומבקשים למצא כבודו יתברך, ועל-
 ידי-זה זכו לגאולה.

ואז הלכו במדבר "מקום נחש שרף
 ועקרב וצמאון" וכו' (דברים ח, טו),
 שהוא בחינת 'מקומות החיצונים' הרחוקים
 מכבודו יתברך, ושם דיקא בקשו וחפשו את
 השם-יתברך, עד שזכו לקבל את התורה
 במדבר, שזהו 'ירידה תכלית עליה'.

כי "במדבר" דיקא, שהוא 'מקומות-
 החיצונים' - כש'מבקשין ומחפשין שם
 אחר כבודו יתברך, אז דיקא שם זוכין
 ל'קבלת התורה' שנמשך מבחינת "איה",
 שזוכין על-ידי הבקשה והחפוש ב'מקומות-
 החיצונים' דיקא, שהוא בחינת 'מדבר', כנ"ל.

"שֵׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֵדֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפַּחְתָּם
לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת כָּל זָכָר לְגִלְגָּלְתָּם"
(במדבר א. ב.)

י.

(ח"א קא)

כל מה שאדם משיג בשכלו, הוא בחינת
'אנפין-נהירין'. ומה שאינו משיג, הוא
בחינת 'אנפין-חשוכין'.

ועל-כן כשיזוכה לעין בתורה, עד שמשיג
חכמות-התורה, בחינת 'אנפין-
נהירין' - אז נכנעין המדות והתאוות של
העכו"ם, בחינת 'אנפין-חשוכין'.

וזהו בחינת (דברים לב, ח): **"יצב גבולת עמים
למספר בני ישראל"**. **"למספר"** -
הוא לשון 'ספיר ונהיר', בחינת (שמות כד, י):
"לבנת הספיר".

הינו: אחר 'אנפין-נהירין', שהם בחינת
"מספר בני ישראל" - אחריהם
"יצב גבולות עמים", שהם בחינת 'אנפין-
חשוכין'.

יא.

(לקוטי-הלכות, סימני בהמה וחייה טהורה ד,
יד אחרונים ה, ח - על-פי לקוטי-מזהרין
ח"א יז, ויהי הם מריקים שמייהם')

כשמעלין ה'טוב-הכבוש' מהספרא-
אחרא והעכו"ם, צריכין
להביאו לתוך 'מנין ומספר דקדשה', בחינת
(תהלים פז, ו): **"ה' יספר בכתוב עמים" וכו'.**
"יספר" דיקא.

וזה בחינת 'מספר בני-ישראל' כשיצאו
מגלות-מצרים, וכן כשנפלו בעגל וכו',
כמו שפרש רש"י בפרשת במדבר (א, א):
"מתוך חבתן לפניו, מונה אותן כל שעה.
כשיצאו ממצרים מנאן, וכשנפלו בעגל

**מנאן, לידע הנותרים, כשבא להשרות
שכינתו עליהם מנאן. באחד בניסן הוקם
המשכן, ובאחד באיר מנאן."**

ועל-כן קורין פרשה זאת קדם שבועות,
במובא בשלחן-ערוב (ארח-חיים
תכח, ד) הסימן: **"מנו ועצרו"** [פרוש: "במדבר"
שהוא 'מנין בני ישראל', קדם 'עצרת'. טורי-זקב].

כי 'מספר בני ישראל' ו'מספר הימים'
שסופרין לעמר, הם בחינה אחת, בחינת
(תהלים קלט, טז): **"גלמי ראו עיניך ועל ספרך
כלם יפתבו ימים יצרו ולא אחד בהם"** - כי
כל אחד מישראל כלול מכל המדות, שהם
בחינת 'ימים', בחינת (שם לט, ה): **"ומדת ימי"**.

כי כשיוצא הטוב מהגלות, צוה השם-
יתברך למנותו, כדבר החביב שמונין
וסופרין אותו - כדי שיהיה מעתה שמור
וקים במספר ובמנין, ולא יחסר נצוץ אחד
מהם, ולא ישלטו עוד בהם זרים, כי כבר
נכנס הכל בחשבון הקדשה.

שזהו בחינת 'מספר בני-ישראל' בכל
פעם שיצאו מרע לטוב - כמו
שיצאו מגלות-מצרים, וכן אחר 'חטא-העגל'
"שחזרה הזהמא" כידוע (זהר חיי-שרה ככו:),
והצרכו לטהר עצמן מחדש כידוע, לחזר
ולהוציא הטוב הכבוש מהרע - על-כן
צריכין מנין מחדש.

ועל-ידי-זה מודיעין ל'הטוב-הכבוש',
ומוציאין אותו מהרע,
ומכניסין אותו ל'מספר-דקדשה', שהוא
'מספר צבא השם' שהם 'צבאות בני-ישראל'
- כי כשכבר נכנס ה'טוב' ב'מספר צבא
השם', בודאי אסור לזרים לגע בו עוד, כי מי
שלא ידו בצבא הפלך המנויים והספורים -
ונקה.

אָבֵל לַעֲתִיד כְּשִׁיתְבָּטֵל ה'טְמֵאָה, כְּתִיב
 (הושע ב, א - בהפטרת פרשת השבוע):
"וְהָיָה מִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּחֲזֹל הַיָּם אֲשֶׁר
לֹא יִמָּד וְלֹא יִסָּפֵר" וְכוּ' - כִּי אִזּוּ יִהְיֶה
'לְמַעַלְה־מֵהַמְּסָפֵר'.

כִּי בְּאֵמֶת: 'שָׂרֵשׁ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל' שֶׁהֵם
'עֵקֶר הַטּוֹב, הוּא 'לְמַעַלְה־מֵהַמְּסָפֵר,
כִּי הֵם "חֶלֶק אֱלֹוֶק מִמַּעַל" (איוב לא, ב), שֶׁשֵּׁם
אִין שִׁינָּה 'מִסְפָּר, בְּבַחֲיִנַת (ספרי-יצירה פ"א):
"וְלִפְנֵי אֶחָד מָה אַתָּה סוֹפֵר".

רַק מַחֲמַת שֶׁהַנִּשְׁמוֹת מֵתְלַבְּשׁוֹת בְּזֶה
הָעוֹלָם הַמַּעֲשֶׂה בְּשִׁבִיל ה'בְּחִירָה' -
הַהֲכָרַח שֶׁיַּעֲבִרוּ תַּחַת הַמְּסָפֵר וְהַמְּנַיִן, כִּי זֶה
הָעוֹלָם הוּא בְּבַחֲיִנַת 'רְבוּי וּמְנַיִן' וְכוּ'.

כִּי 'שָׂרֵשׁ הַקִּדְשָׁה' הוּא 'לְמַעַלְה-
מֵהַמְּסָפֵר, בְּחִינַת "לִפְנֵי אֶחָד מָה אַתָּה
סוֹפֵר" כִּנ"ל. וְהַקְּלָפוֹת וְהַסְּטָרָא-אַחֲרָא שֶׁהֵם
ה'שְׂקָר, הֵם לְמַטָּה מֵהַמְּסָפֵר.

כִּי כָּבֵר מְבֹאֵר בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לקוטי-מוהר"ן
ח"א נא): שֶׁה'אֵמֶת' הוּא 'אֶחָד, וְה'שְׂקָר'
הוּא הַרְבֵּה. כִּי כְּשֶׁאֲזַמְרִים עַל כָּלִי כֶּסֶף
ה'אֵמֶת, אִי-אֶפְשֵׁר לֹאמֹר רַק 'שֵׁם אֶחָד' -
דְּהִינּוּ: שֶׁהוּא 'כָּלִי כֶּסֶף. אָבֵל 'שְׂקָר' יְכוּלִים
לֹאמֹר עָלָיו הַרְבֵּה - דְּהִינּוּ: לֹאמֹר שֶׁהוּא
'נֶחֱשֵׁת, או 'בְּרִזָּל, או 'זָהָב' וְשָׂאֵר שְׁמוֹת
וְכוּ'. עֵינֵי-שֵׁם וְהִבֵּן.

וּמַחֲמַת-זֶה: ה'שְׂקָר' אִין בּוּ מִסְפָּר וּמְנַיִן
כָּלִל וְכוּ, כִּי אִין גְּבוּל
וּמִסְפָּר לְה'שְׂקָר' וְכוּ, כִּי תַכְּף כְּשֶׁרוֹצֶה
לְשְׂקָר - אִין לָהֶם שׁוּם מִסְפָּר וּמְנַיִן וּגְבוּל
כָּלִל, כִּי 'שְׂקָר' יְכוּלִין לֹאמֹר שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה, או
שֶׁשָּׁה, או עֶשְׂרִים, או שְׁלֹשִׁים וְכוּ' עַד בְּלִתֵּי
גְּבוּל וְקֶץ. נִמְצָא: שֶׁאִין שְׁעוֹר וְקִצְבָּה וּמְנַיִן
וּגְבוּל לְה'שְׂקָר'.

וְעַל-כֵּן ה'שְׂקָר' אִין נִכְנָס תַּחַת הַמְּסָפֵר
וְהַמְּנַיִן כָּלִל, אָבֵל הוּא כְּרוּד תְּמִיד
אַחַר הַמְּסָפֵר וְהַמְּנַיִן.

כִּי קִדְּם שֶׁנִּשְׁתַּלְשַׁל הַדְּבָר מְלַמְעָלָה,
מְבַחֲיִנַת 'לְמַעַלְה־מֵהַמְּסָפֵר, לְזַה-
הָעוֹלָם' שֶׁהוּא בְּבַחֲיִנַת 'מִסְפָּר' - אִזּוּ אִין
שְׁלִיטָה כָּלִל לְה'שְׂקָר, כִּי אִין אַחֲזָה רַק
בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ רְבוּי, כִּי בְּאֶחָד אִין לוֹ אַחֲזָה,
כְּמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה (ח"א נא) הַנ"ל.

וְעַל-יַדֵּי 'מִסְפָּר בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל' עַל-יַדֵּי
ה'שְׂקָלִים' [עֵין בְּפָנִים עֵינֵי הַמְּסָפֵר
עַל-יַדֵּי הַשְּׂקָלִים דִּיקָא, הַשִּׁינָּה לְזַה] - שׁוּב אִין לָהֶם
כַּח לְהַתְּאָחֵז בְּהַמְּסָפֵר. אַדְרָבָּא, עַל-יַדֵּי
הַמְּסָפֵר דִּיקָא הַסְּטָרָא-אַחֲרָא וְהַקְּלָפוֹת
נִכְנָעִין וְנוֹפְלִין, כִּי מוֹצִיאִין אֶת הַטּוֹב מֵהֶם
וּמְכַנְיִסִין אוֹתוֹ ב'מִסְפָּר צָבָא הַשֵּׁם' הַמְּנוּיִן
לְפָנָיו מֵתוֹךְ חֲבָתָן, שֶׁשׁוּב אֲסוּר לָהֶם לִגְע בּוֹ
כִּנ"ל וְכוּ'.

וְזֶהוּ (במדבר א, ב): "בְּמִסְפָּר שְׁמוֹת" -
"בְּמִסְפָּר שְׁמוֹת" דִּיקָא, כִּי צְרִיכִין
לְהוֹדִיעַ לְה'טוֹב־הַכְּבוֹשׁ, 'שְׁמוֹ' דִּיקָא,
שֶׁהוּא כָּלִל ב'שֵׁם יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁכַתוּב
(ישעיה מד, ה): "וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל יִכְנֶה", "אֵלּוּ
הַגֵּרִים" (רש"י; אַבוֹת-דְּרַבִּי-נַתָּן פּל"ו מ"א).

כִּי כָּל זְמַן שֶׁזוֹכֵר הַטּוֹב 'שְׁמוֹ' - עֵדִין בְּקַל
יְכוּלִין לְהוֹצִיאֵם מִשָּׁם. וְעֵקֶר ה'שְׁכַחָה'
מֵה שֶׁזוֹכֵחַ הַטּוֹב מַעֲלָתוֹ כִּנ"ל - הוּא מֵה
שֶׁשׁוֹכַח אֶת 'שְׁמוֹ'.

וְזֶה בְּחִינַת (ראשית-חכמה, שַׁעַר-הַיְרָאָה פ"ב):
"מֵה שֶׁהַמַּת שׁוֹכַח שְׁמוֹ כְּשֶׁאִינוּ אִישׁ
כְּשֶׁר בְּאֵמֶת" - כִּי עֵקֶר הוּא ה'שֵׁם, שֶׁשָּׂרְשׁוֹ
'שֵׁם הַשֵּׁם, וּמִי שֶׁמְזַכֵּיר עֲצָמוֹ בְּכָל-פַּעַם
שֵׁם יִשְׂרָאֵל נִקְרָא עָלָיו, אִם הוּא כְּמוֹ
שֶׁהוּא וְכוּ' - בְּקַל יוֹכֵל לְשׁוּב לְהַשֵּׁם-יְתִבְרַךְ,

כי אין ה'טוב' שלו שוכח מעלתו לגמרי, מאחר שזוכר עדין ששמו 'ישראל' וכו'.

"כל יצא צבא" (במדבר א)

יב.

(לקוטי הלכות, ברפת הפרות ה, כ)

נמצא להלן בפסוק (במדבר ב, ב): "איש על דגלו באתת לבית אבתם, יחנו בני ישראל, מנגד סביב לאהל מועד יחנו".

"ראשי אלפי בני ישראל" (במדבר א, טז)

יג.

(לקוטי הלכות, ברפת המזון ומים אחרונים ה, ח) – על-פי לקוטי מוהר"ן ח"א כח, 'בני לן ביתא'

על-כן נקראים גדולי הצדיקים: 'אלופים', כמו שכתוב (תהלים קמד, יד): "אלופינו מסבלים" וכו', בחינת (במדבר א, טז): "ראשי אלפי בני ישראל" – כי הם מעלין בחינת האלפין הנפולין'.

"ויהיו כל הפקדים שש מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים"; "אלה פקודי בני ישראל וכו' שש מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים" (במדבר א, מו; ב, לב)

יד.

(ח"א יד, ג)

אי-אפשר לבוא להתעוררות-התשובה, הן לרשעי-ישראל הן לגרים' – אלא על-ידי התורה שמאירין להם אל מקום שהם שם.

כי "התורה הם ששים רבוא אותיות, כנגד ששים רבוא נשמות" (זהר-קדש שיר-השירים; זהר-קדש רות; מגלה-עמקות ואתחנן אופן קפו; 'של-ההקדוש' בראשית ב' בשם האריז"ל; ועוד), ויש לכל הנשמות שרש למעלה במחשבה דקדשא בריך הוא, כי "ישראל עלו במחשבה תחלה" (בראשית-רבה א, ד).

וכשנתעוררים הנשמות על-ידי אותיות התורה שהוציא מפיו ומתנוצצים זה לזה – זה בחינת 'זווג' שזה מקבל הארה מזה.

ועל-ידי ה'זווג' של 'התנוצצות הנשמות שבמחשבה', נבראים 'נשמות גרים'.

גם ה'פושעי-ישראל', יש לו אחיזה ושרש במחשבה עליונה. ועל-ידי ה'התנוצצות', התנוצץ גם 'שרש נשמתו' בין 'שאר השרשים', ומגיע הארה לזה הפושעי-ישראל משרש נשמתו, ועל-ידי הארה הזאת חוזר בתשובה.

טו.

(ח"א רעג)

יש 'בני-עליה' גדולים מאד, שמוזכרים נשמות שהם למעלה מהנשמות המתלבשים בבגדים הנולדים בעולם.

כי כל הנשמות שבעולם הם ששים רבוא, ואף שיש יותר, הם רק מהתחלקות הניצוצות, אבל 'בכלל' הם רק 'ששים רבוא'.

ואלו הנשמות הנ"ל, הם למעלה מ'ששים רבוא נשמות' שבזה העולם, כי אינם ראויין לכל להתלבש בזה העולם.

וְזֶה בְּחִינּוֹת בְּנֵי מִשֶׁה' שְׁפָתוֹב בְּהֶם (דְּבָרֵי־
 הַקְּדוּשָׁה כג, יז): "וּבְנֵי רַחֲבִיָּה רְבוּ
 לְמַעְלָה", וְדָרְשׁוּ חֲז"ל (בְּרֵכוֹת ז): "לְמַעְלָה
 מְשֻׁשִׁים רְבוּא" - כִּי לֹא הָיוּ נְחֻשְׁבִּים בְּכֻלָּל
 הַשְּׁשִׁים רְבוּא, כִּי הָיוּ לְמַעְלָה מֵהֶם.

[חַיֵּי־מוֹהָר"ן יד: בְּנֵיו שֶׁל רַבְנּוּ ז"ל, הֵם בְּחִינַת לְמַעְלָה
 מְשֻׁשִׁים רְבוּא נְשֻׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כַּמּוּבָן בְּלִקוּטֵי־מוֹהָר"ן ח"א
 רע"ג. וּבְשִׁבְלִיזָה עֵבֶר עֲלֵיהֶם מָה שֶׁעֵבֶר, הַמְקוּם יִרְחֵם
 עֲלֵיהֶם לְהַבֵּא].

טז.

(ח"ב א, א-ב)

צָרִיךְ כָּל אֶחָד לְרֹאוֹת: "שִׁיחִיָּה לוֹ
 מִמְּשָׁלָה עַל מַלְאָכִים". אִךְ צָרִיךְ
 לְשַׁמֵּר עֲצֻמוֹ מְאֹד וּלְרֹאוֹת: "שֶׁלֹּא יִקְנְאוּ בּוֹ
 וַיִּפְּלוּ אוֹתוֹ חֲסִידוֹשְׁלוֹם". וְהַעֲצָה עַל־זֶה:
 "לְקַשֵּׁר עֲצֻמוֹ עִם נְשֻׁמוֹת יִשְׂרָאֵל". וְעַל
 יְדִיזָה נִצּוֹל מֵהֶם.

זֶהוּ שְׂאֵמֶר רַב עִמָּרֶם חֲסִידָא אֶל הַמַּלְאָךְ
 (קְדוּשִׁין פא): "אֲנָא בְּשָׂרָא וְאַנְתָּ אִישׁ,
 וְאַנְא עַד־יִפְנָא מִנְךָ". 'בְּשָׂרָא' רֹאשֵׁי־תִבּוֹת:
 "שְׁשִׁים רְבוּא בְּכֶרֶם אֶחָד" (שִׁירֵי־הַשִּׁירִים רַבָּה
 א, סה) - דְּהֵינּוּ: בְּחִינַת 'שְׁרֵשֵׁי־הַנְּשֻׁמוֹת',
 שְׁעַל־יְדִיזָה יֵשׁ לוֹ כַּח שִׁיחִיָּה לוֹ מִמְּשָׁלָה
 עַל הַמַּלְאָכִים, בְּחִינַת: "אֲנָא עַד־יִפְנָא מִנְךָ".

יז.

(שיחות־הַר"ן צא)

סִגְלָה לְהַתְמַדָּה: לְהַזְהִיר לְבָלִי לְדַבֵּר עַל
שׁוֹם אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי.

כַּמּוֹ בְּשֶׁהַכֹּלָה הִיא יָפָה אַזִּי הָאֲהָבָה
 בְּשִׁלְמוֹת - כַּמּוֹכֵן ה'תּוֹרָה' נִקְרָאת
 'כֹּלָה', וְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ אוֹת בְּתוֹרָה,
 כִּי "שְׁשִׁים רְבוּא אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה כְּנֻגַד שְׁשִׁים
 רְבוּא נְשֻׁמוֹת יִשְׂרָאֵל" (זִהְרֵי־חֲדָשׁ שִׁירֵי־הַשִּׁירִים;
 זִהְרֵי־חֲדָשׁ רוֹת; מְגַלְהֵי־עִמְקוֹת' וְאַתְחַנֵּן אוֹפֵן כַּפּוֹ; 'שְׁלֵה')

הַקְּדוּשָׁה בְּרֹאשִׁית ב' בְּשֵׁם הָאֲרִיז"ל; וְעוֹד). וְכַשֵּׁי־
 חֲסָרוֹן בְּאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, נִמְצָא שֵׁשׁ חֲסָרוֹן
 בְּתוֹרָה שְׁשֵׁם 'שְׁרֵשׁ נְשֻׁמוֹת יִשְׂרָאֵל'.

אָבֵל כְּשִׁיזְהָר מְלַדְבֵּר עַל שׁוֹם יִשְׂרָאֵל,
 וְלְבָלִי לְמַצָּא שׁוֹם חֲסָרוֹן בְּשׁוֹם
 יִשְׂרָאֵלִי - נִמְצָא: שְׂאִין בְּהַתּוֹרָה שׁוֹם חֲסָרוֹן
 וּמוֹם - אַזִּי בְּוֹדָאֵי יֶאֱהָב אֶת הַתּוֹרָה מְאֹד,
 וְאַזִּי יִתְמַיֵּד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה מְגַדֵּל הָאֲהָבָה.

יח.

(שיחות־הַר"ן קעו)

רַבְנּוּ ז"ל אָמַר: אֵינִי יָכוֹל לִישֵׁן, מִחֲמַת
שְׁקָדָם הַשָּׁנָה בָּאִים וְעוֹמְדִים לְפָנַי
כָּל ה'שְׁשִׁים רְבוּא אוֹתִיּוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה'.

יט.

(שיחות־הַר"ן קפה)

רַבְנּוּ ז"ל אָמַר: שֶׁהוּא יוֹדֵעַ כָּל 'שְׁרֵשֵׁי
נְשֻׁמוֹת יִשְׂרָאֵל'. וּמִתְחַלָּה אָמַר:
שִׁיּוֹדֵעַ אוֹתָם מ'תּוֹרָה־שֶׁבְכֶתֶב'. וְאַחַר אֵיזָה
זְמַן אָמַר: שֶׁכֶּבֶד זָכָה לִידֵעַ אֶת שְׁרֵשֵׁי
הַנְּשֻׁמוֹת יִשְׂרָאֵל גַּם מ'תּוֹרָה שֶׁבְעַל־פִּה'.

"וְחָנּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל, אִישׁ עַל מַחְנֵהוּ וְאִישׁ
עַל דְּגָלוֹ לְצַבְּאוֹתָם" (בַּמִּדְבָּר א, נב)

כַּמּוֹ שֵׁשׁ אַרְבַּעַה דְּגָלִים, כִּף יֵשׁ אַרְבַּע כְּתוֹת
 בְּיִשְׂרָאֵל חֲלוּקִים בְּאֵיזָה מְנַהֲגִים, 'סִפְרָד' 'אֲשֶׁכְּנִז'
 'קַטְלוּנְיָא' 'אִסְלָיָא', וְכָל אֶחָד יִשְׂאֵר בְּדָגְלוֹ לְנַהֵג
 מְנַהֲגוֹ, וְאֵלּוֹ וְאֵלּוֹ דְּבָרֵי אֱלֻקִּים חַיִּים. (שְׁל"ה הַקְּדוּשָׁה
 - בְּפִרְשֵׁתֵן עַל הַפְּסוּק ב, ב: 'אִישׁ עַל דְּגָלוֹ בְּאֵתֵת לְבֵית
 אֲבֹתָם" - בְּשֵׁם הָאֲרִיז"ל, שְׁעַר הַכְּנֻנוֹת דְּרוּשֵׁי עֲלִינוּ לְשַׁבַּח א)

כ.

(ח"א ט, ב)

"כָּל שֶׁבֶט וְשֶׁבֶט יֵשׁ לוֹ נִסְחָא מִיַּחַדָּת
וְשְׁעַר מִיַּחַד לְכַנְּס דְּרָךְ שָׁם תְּפַלְתּוּ"
 (שְׁעַר־הַכְּנֻנוֹת, דְּרוּשֵׁי עֲלִינוּ־לְשַׁבַּח א)

נא.

(ח"א לד, ד)

יש בכל אחד מישראל, דבר יקר שהוא
בחינת נקדה, מה שאין בחרו,
כמעשה דאביי ואבא אמנא (תענית כ"א):
"שהשיבו לו, לא מצית למעבד בעבדא
דאבא אמנא וכו'.

נב.

(ח"א סה, א)

דע: כי יש שדה, ושם גדלים אילנות
ועשבים יפים ונאים מאד.

וגדל יקר יפי השדה וגדוליו, אי אפשר
לספר, אשרי עין ראתה זאת.

ואילנות ועשבים, הם בחינת נשמות
קדושות הגדלים שם וכו'. והם
כלם מבקשים ומצפים על בעלי השדה,
שיוכל להתעסק בצורך תקונם וכו'. והוא
צריך להיות איש אמוד ותקיף, וגבור חיל,
וחכם, וצדיק גדול מאד וכו'.

וזה הבעלי השדה, הוא משגיח ומשתדל
תמיד להשקות האילנות ולגדלם,
ובשאר תקוני השדה, ולהרחיק האילנות זה
מזה הרחקה הראוי, שלא יכחיש אחד את
חברו - כי לפעמים צריך להראות למקרב גדול
הרחקה גדולה, כדי שלא יכחיש את חברו.

נג.

(ספורי מעשיות, מעשה ט מחכם ותם)

"מה לי בזה? זה מעשה שלו, וזה מעשה
שלי! - ועוד: למה לנו לדבר
מאחרים".

נד.

(לקוטי הלכות, ברפת הפרות ה, כ)

נמצא להלן בפסוק (במדבר ב, ב): "איש על
דגלו באתת לבית אבתם, יחנו בני

ישראל, מנגד סביב לאהל מועד יחנו".

"איש על דגלו באתת לבית אבתם, יחנו בני
ישראל, מנגד סביב לאהל מועד יחנו" (במדבר ב, ב)

בשעה שנגלה הקדוש ברוך הוא על הר סיני, ירדו
עמו כ"ב רבבות של מלאכים, והיו כלם עשויים
דגלים דגלים, כיון שראו אותן ישראל שהם עשויים
דגלים דגלים, התחילו מתאווים לדגלים וכו', ואמר
למשה לך עשה אותם דגלים כמו שנתאוו.

(במדבר דפה ב, ג)

"איש על דגלו באתות" - אלין ארבע משרידי
דכנסת ישראל וכו', כלא כגונא דלעילא. [אלו
הארבעה דגלים, הם כנגד ארבע מתנות מלאכים של כנסת
ישראל שהיא השכינה וכו', כל סדר דגלי השבטים למשה,
היו פעין סדר המלאכים שלמעלה. מתוק מדבש]. מיכאל
מימינא, גבריאל משמאלא, אוריאל לקדמיהו,
רפאל לאחוריהו, שכינתא עליהו. [מיכאל מימין,
גבריאל משמאל, אוריאל לפניהם, רפאל לאחוריהם,
השכינה מעליהם. מתוק מדבש].

(זהר במדבר כיה: עין שם באריכות, וגם בזהר בהעלותך קנד.)

נה.

(ח"ב ה, יא"ב)

יש שבא טמאה הידוע חסו ושלום עלידי
עונות המשפט, שהוא בחינת (תהלים
קכב, ה): "כסאות למשפט, ששם הוא בחינת
אהבה קדושה, בבחינת (שיר השירים ג, י):
"מרכבו ארגמן, תוכו רצוף אהבה מבנות
ירושלים".

וכשנפגם המרכבה עלידי עונות הדין
- אזי נופלים משם אהבות
נפולות, ועלידי זה בא חסו ושלום החמום
והטמאה הנ"ל.

ואין תקון רק עלידי קשור המרכבה,
שצריכין לקשר המרכבה, בחינת
(שיר השירים ג, י): "מרכבו ארגמן, שהם
רפאל וגבריאל וכו', שהם מלאכי
המרכבה, כמובא (תקוני זהר קכז: - ארגמן ורגמן,
רפאל, גבריאל, מיכאל, נזריאל, ורזא דמלה: "מרכבו

אָרְגָמָ"ן וְכוּ') - שְׁצַרְיָה לְקִשְׁרָם, לְתַקֵּן פָּגַם-
הַמְרַבָּה הַנִּלְ, שְׁמִשָּׁם בָּאִין הָאֲהָבוֹת-
הַנְּפֹלוֹת.

וְעַל-כֵּן קָדַם הַשְּׁנָה, נִתְתַקֵּן מִקְדָּמוֹנִים
(מחזור ויטרי, סדר קריאת-שמע שעל
המטה; כ"ב ס' ס' כט; אבודרהם, הלכות ברכות): לומר
'קשור המרובה, דהינו: "מימיני מיכאל,
ומשמאלי גבריאל" וכו' - כי על-ידי 'קשור-
המרובה, נצולין מ'טמאה' הנ"ל.

[להבין ענין 'קשור המרובה ושיכותם לענין הדגלים
בדרכי העבודה, עין בספר-הקדוש 'נועם אלימלך'
בפרשתו, בדבור-המתחיל 'שאו את ראש'].

וְהוּא בְּחִינַת רֵאשִׁיבֵית-דִּין, כִּי אֵלּוּ הַצְּדִיקִים
שִׁיּוֹשְׁבִים בְּעֵגוּל, הֵם בְּחִינַת 'בֵּית-דִּין' וְכוּ'.

וְהַעֲקָר הוּא: שִׁיְהִיָּה בִּינִיָּהם 'אֲהָבָה חֲזָקָה'
כָּל-כָּף, עַד שִׁיְהִיּוּ רוֹאִים זֶה אֶת
זֶה תָּמִיד וְכוּ'.

וְזֶה בְּחִינַת (סנהדרין לו:): "סנהדרין היתה
יושבת בגן עגלה". "סנהדרין" - זה
בְּחִינַת הַצְּדִיקִים וְכוּ', וְיִשִּׁיבְתָם בְּעֵגוּל, וְכָל-
זֶה כִּדֵּי שִׁיְהִיּוּ רוֹאִין זֶה אֶת זֶה, כְּמוֹ שְׁכָתוּב
שָׁם בְּנִמְרָא.

**"איש על דגלו באתת לבית אבתם, יחנו בני
ישראל, מנגד סביב לאהל מועד יחנו" (במדבר ב, ב)**

נד.

(לקוטי-הלכות, ברפת-הפרות ה, יט"ב - על-
פי לקוטי-מוהר"ן ח"א ו, קרא את יהושע')

וְזֶה בְּחִינַת 'אַרְבַּעַה דְּגָלִים' שֶׁל יִשְׂרָאֵל
שֶׁהֲלָכוּ בַּמִּדְבָּר סָבִיב לְאֹהֶל מוֹעֵד
(במדבר ב), שָׁאֲנוּ קוֹרְאִים פְּרָשִׁיּוֹת אֵלּוּ סְמוּךְ
לְשָׁבוּעוֹת שֶׁהוּא 'קְבַלְתָּ-הַתּוֹרָה', שָׁאֲז
מִפְּטִירֵין בַּמְרַבָּה שֶׁל יַחְזַקְאֵל.

כִּי הַכֹּל אֶחָד - כִּי 'קְבַלְתָּ-הַתּוֹרָה', הוּא
בְּחִינַת 'הַשְּׁגַת מַעֲשֵׂה מְרַבָּה', כִּי עַל-
יְדֵי הַתּוֹרָה זֹכִין לְהִיּוֹת מְרַבָּתוֹ שֶׁל
מְקוֹם, כִּי הַתּוֹרָה בְּחִינַת 'אָדָם', כְּמוֹ שְׁכָתוּב
(שם יט, יד): "זאת התורה אדם", שְׁזָהוּ בְּחִינַת
'שְׁלֵמוֹת הַמְרַבָּה'. כִּי עֲקָר 'קְבַלְתָּ-הַתּוֹרָה'
הִיְתָה עַל-יְדֵי הָאֹהֶל-מוֹעֵד וְכוּ'.

וְעַל-כֵּן סָבִיב לְאֹהֶל-מוֹעֵד הֲלָכוּ
הָאַרְבַּעַה דְּגָלִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת
'אַרְבַּע חִיּוֹת נוֹשְׂאֵי הַכֶּסֶף', כִּידוּע (במדבר קיח:
ב) הַעֲלוֹתָהּ קַנְדָּה, שְׁזָהוּ בְּחִינַת (שיר-השירים ג, ז):
"הנה מטתו של שלמה" - שֶׁהוּא הַמְּשַׁכָּן

**"איש על דגלו באתת לבית אבתם, יחנו בני
ישראל, מנגד סביב לאהל מועד יחנו" (במדבר ב, ב)**

נו.

(ח"א קפג)

הַצְּדִיקִים שְׁבָדוּר, הֵם יוֹשְׁבֵינָם בְּעֵגוּל,
דְּהֵינּוּ סֹדֵר יִשִּׁיבְתָם שֶׁהֵם
יוֹשְׁבִים בְּעוֹלָם כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּמְקוֹמוֹ, הוּא
עַל סֹדֵר הָעֵגוּל.

וְאֵף שִׁישׁ שָׂאָר בְּנֵי-אָדָם בִּינִיָּהם
שֶׁמְפָסִיקוּן וּמְקַלְקְלִין סֹדֵר הָעֵגוּל,
הֵם אֵינּוּ מִן הַיְשׁוּבִים, וְאֵינָם נְחָשְׁבִים כָּלָל.

וְאֵזִי נִשְׂאָרִים הַצְּדִיקִים יוֹשְׁבִים בְּסֹדֵר
עֵגוּל, וְהַקְדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא עַל כָּלָם,

והארון. "ששים גבורים סביב לה" וכו' (שם)
 - שהם 'ששים רבוא ישראל' שהיו בארבעה
 מחנות הדגלים, וכמו שפרש רש"י שם.

וזהו (שם ג, ח): "כלם אחי חרב מלמדי
 מלחמה, איש חרבו על ירכו מפחד
 בלילות" - הינו: שכל אחד מ'ישראל' שרוצה
 להכליל ב'ששים רבוא נפשות ישראל'
 שסביב המשכן, לקבל התורה, על ידי בחינת
 'משה' ו'יהושע' ו'אהל-מועד' - צריך כל
 אחד שיהיה 'אחוז חרב', ויהיה 'מלמד
 מלחמה'.

הינו: בחינת 'בקיאות', בחינת "בקי בעיל,
 בקי בנפיק" - כי הוא מלחמה
 גדולה, והוא למוד גדול ועמק מאד, וצריך
 לשמש 'תלמידי-חכמים אמתיים' הרבה עד
 שיהיה בכלל 'מלמד מלחמה הזאת'.

וזהו: "איש חרבו על ירכו מפחד בלילות"
 - שכל אחד חגור חרב, וחזק בדעתו
 מאד מאד, שיהיה אף שיהיה, יחזק את-
 עצמו בהאמת, וילחם 'מלחמת-השם'.

וזהו: "מפחד בלילות" - הינו: בחינת
 "ונפיק", בחינת 'חשכת-לילה'
 שמתגבר בכל-פעם על כל אחד ואחד. כי
 'לילה' בחינת 'נקדה-התחתונה', בחינת
 'לבנה', שזהו בחינת "ונפיק", ששם עקר
 המלחמה. על-כן צריכין להיות 'מלמדי
 מלחמה זאת' - כי צריכין בקיאות גדול מאד
 בהלכה זאת.

ועל-כן היו צריכים כל 'ששים רבוא
 ישראל', שילכו סביב ל'אהל-
 מועד', לקבל משם 'הלכות התורה', ועקר
 'הלכות של התורה', הם בחינת "בקי
 בהלכה" הנ"ל, שעל-ידי-זה זוכין לילך

ב'דרכי-התשובה', ולקיים את כל דברי-
 התורה.

ולבקיאות בהלכה הזאת של 'עיל ונפיק'
 הנ"ל, צריכין כל התורה כלה,
 וכל ההלכות והדינים הפרטים שיש בכל
 מצוה ומצוה. כי הבעל-דבר מתגבר מאד
 מאד בכל יום ויום, בכמה וכמה תחבולות
 בלי שעור, וכמו שאמרו רז"ל (ספח נב.).

וצריכין כל מיני מטעמים של התורה
 הקדושה להחיות את הנפשות
 החלושות, שהם בבחינת ונפיק, שיצאו
 משלמות הקדושה. וכל אחד יצא ונתעה
 למקום שנתעה, עד שקשה לו מאד מאד
 לחזר משם, כמו שכתוב (תהלים קיט, קעו):
 "תעיתי פשה אבד" וכו', וצריכין לחזקו
 ולהשיבו ולהחיותו בכל מיני מטעמים של
 התורה-הקדושה וכו' וכו'.

ועל-כן הלכו כל ישראל סביבות המשכן
 - כי 'כלל-ישראל' הם בחינת
 'הלכות של התורה', כי כל אחד מ'ישראל' יש
 לו אות וחלק בתורה. ועל-כן על-ידם דיקא
 נמשכו כל ה'הלכות של התורה', והעקר
 שיהיו בקיאים בהלכה הנ"ל, שהוא בחינת
 "עיל ונפיק", בחינת "מלמדי מלחמה",
 וכנ"ל.

ועל-כן צוה השם-יתברך לספר אותם,
 וכל אחד נקרא: 'יוצא צבא', כמו
 שכתוב בכל מספר של כל שבט (במדבר א):
 "במספר שמות כל יצא צבא" - כי כל אחד
 צריך להיות בכלל "יוצאי צבא", "יוצאי
 צבא" דיקא - הינו: כשהוא בבחינת "ונפיק",
 אז צריך להיות 'מלמד מלחמה' היטב,
 וכנ"ל.

וְזָה בְּחִינַת הַמִּסְפָּר שְׂצוּהָ לְמִנּוֹת אוֹתָם אַחַר הָעֵגֶל, כְּמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַש"י שָׁם: "כְּשֶׁחֲטְאוּ בַּעֲגֹל, מִנְּאָם".

כִּי כָל אֱלֹהֵי תְקוּנֵי הַמִּשְׁכָּן וּמַחְנֵה הַדְּגָלִים וּמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - הַכֹּל צְוּהָ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ אַחֲרַי מַעֲשֵׂה הָעֵגֶל שֶׁחֲטְאוּ יִשְׂרָאֵל מְאֹד.

וְאִזְ הַתִּיגַע מִשָּׁה מְאֹד - עַד שֶׁזָּכָה בְּאַרְבָּעִים יוֹם הָאֲחֵרוֹנִים, לְהַמְשִׁיךְ דְּרֹךְ-הַתְּשׁוּבָה בְּעוֹלָם, שֶׁהֵם מְאֻלּוּל וְעַד יוֹם הַכַּפּוּרִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת 'סוּד כּוֹנֵנוֹת אֱלוֹלֵי שֵׁהם' תְּקוּנוֹ-הַבְּרִית, שֶׁהֵם בְּחִינַת "הַנּוֹתֵן בֵּינָם דְּרֹךְ" (ישעיה מג, טז), שֶׁהֵם בְּחִינַת 'דְּרֹךְ הַתְּשׁוּבָה' בְּחִינַת שְׁתֵּי פְעָמִים 'בְּק"י', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּלְכָּה.

וְאִזְ כְּשֶׁהַמְּשִׁיךְ דְּרֹךְ הַתְּשׁוּבָה הַנִּלְכָּה בְּעוֹלָם, אִזְ צְוּהוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עַל מַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן וּמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמַחְנֵה הַדְּגָלִים, סְבִיב לְאַהֲל־מוֹעֵד.

כִּי כֹל־זֶה הוּא בְּחִינַת 'דְּרֵכֵי-הַתְּשׁוּבָה' הַנִּלְכָּה, שֶׁעֲקָרוֹ בְּחִינַת ה'בְּקִיאוֹת בְּהַלְכָּה' הַנִּלְכָּה, שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי הַמִּשְׁכָּן שֶׁהוּא ה'אַהֲל־מוֹעֵד', שֶׁדְּרֹךְ שָׁם מְאִיר בְּחִינַת 'מִשָּׁה' ל'יְהוֹשֻׁעַ', נִקְדָּה-הָעֲלִיּוֹנָה ב'נִקְדָּה-הַתְּחַתּוֹנָה'.

שְׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ בְּחִינַת 'בְּקִיאוֹת-בְּהַלְכָּה' הַנִּלְכָּה, עַד שֶׁיִּכּוֹלָה 'נִקְדָּה-הָעֲלִיּוֹנָה' לְהֵאִיר בְּתַכְלִית דְּיוֹטָא-הַתְּחַתּוֹנָה עַד קֶצֶה הָאֲחֵרוֹן - לְהֵאִיר גַּם בָּהֶם 'הַתְּחַתּוֹנּוֹת', שֶׁיְהִיוּ כָּל־כָּל 'מְלַמְדֵי מְלַחְמָה', עַד שֶׁיִּחְזְקוּ עֲצָמָן לְנִצְחָה, עַד שֶׁיְהִיוּ כָּל־כָּל "שְׂשִׁים גְּבוּרִים סְבִיב לָהּ", שֶׁהֵם בְּחִינַת 'שְׂשִׁים רַבּוּא נִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם 'שְׂשִׁים רַבּוּא אוֹתֵיזוֹת הַתּוֹרָה'.

וְעַל־כֵּן קוֹרִין פְּרָשִׁיּוֹת אֵלּוּ שֶׁל 'מִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' וּמַחְנֵה הַדְּגָלִים קִדְּם שְׁבוּעוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (שְׁלַח־עֲרוּךְ אֲרַח־חַיִּים תַּכַּח, ד): "מִנּוּ וְעֲצָרוּ" [פְּרוּשׁ: "בְּמִדְבָּר" שֶׁהוּא 'מִנְּנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, קִדְּם 'עֲצָרָת'. טוֹרֵי־זֶהָב] - כִּי עֲקָר 'קְבַלְת־הַתּוֹרָה' שֶׁהֵם כָּל־כָּל הַהֲלָכוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת 'בְּקִיאוֹת בְּהַלְכָּה' הַנִּלְכָּה, הוּא עַל־יְדֵי־זֶה כָּל־כָּל.

כִּי עֲכָשׁוּ בְּעוֹנוֹתֵינוּ-הַרְבִּיּים, אִין לָנוּ 'מִשְׁכָּן', וְלֹא 'בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ', וְלֹא 'מַחְנֵה הַדְּגָלִים', וְיִשְׂרָאֵל מְפָזְרִים וּמְפָרְדִים בְּגוֹלָה, וְאִין לָנוּ חַיּוֹת כִּי אִם עַל־יְדֵי ה'תּוֹרָה'.

שְׁעַל־יְדֵי שְׁאֲנוּ קוֹרִין פְּרָשִׁיּוֹת אֵלּוּ בְּתוֹרָה קִדְּם שְׁבוּעוֹת, עַל־יְדֵי־זֶה אָנוּ מְמַשְׁיכִין עֲלֵינוּ קִדְּשַׁת 'שְׂשִׁים רַבּוּא נִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיוּ כָּל־כָּל "יּוֹצְאֵי צְבָא", בְּחִינַת "מְלַמְדֵי מְלַחְמָה", שֶׁהֲלָכוּ כָּל־כָּל ב'מַחְנֵה הַדְּגָלִים' סְבִיב לְמִשְׁכָּן, בְּבְחִינַת 'מַעֲשֵׂה-מְרַכְּבָה'.

שְׁעַל־יְדֵי־זֶה אָנוּ מְמַשְׁיכִין עֲלֵינוּ קִדְּשַׁתָּם, שֶׁנִּזְכָּה גַם־כֵּן לְהַכְּלִל בְּתוֹכָם - עַד שֶׁנִּזְכָּה לְבְּחִינַת 'קְבַלְת־הַתּוֹרָה' בְּשְׁבוּעוֹת. וְהַעֲקָר לְהִיּוֹת 'בְּקִי בְּהַלְכָּה' הַנִּלְכָּה, שֶׁזֶּהוּ עֲקָר בְּחִינַת 'קְבַלְת־הַתּוֹרָה', שֶׁנִּזְכָּה ל'דְּרֵכֵי-הַתְּשׁוּבָה' בְּאֵמֶת, לְקַיֵּם מַעֲתָה אֵת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת, וְכַנִּלְכָּה.

וְזֶהוּ בְּחִינַת (שִׁיר־הַשִּׁירִים ז, א): "שׁוּבֵי שׁוּבֵי הַשׁוּלְמִית שׁוּבֵי שׁוּבֵי" וְכוּ', שֶׁפִּרְשׁ רַש"י (וְהוּא בְּמִדְבָּר שֶׁ בְּמִדְבָּר־רַבָּה ב, ד): "שֶׁהוּא מַה שֶׁהָאֲמוֹת-הָעוֹלָם וְהַסְטֵרָא־אֲחֵרָא מְסִיתִין אֵת יִשְׂרָאֵל לְשׁוּב אֵלֵיהֶם חֲסִי־שְׁלוֹם, וְיִשְׂרָאֵל מְשִׁיבִין לָהֶם: 'מַה תַּחֲזוּ בְּשׁוּלְמִית כְּמַחְלַת הַמַּחְנֵנִים' - דְּהִינּוּ 'מַחְנֵה הַדְּגָלִים'".

הִינּוּ מֵאַחַר שֶׁכָּבַר זְכִינוּ לְקֹדֶשֶׁת מַחֲנֶה הַדְּגָלִים, שְׁעַל־יַד־יָזָה קִבְּלָנוּ וְהִמְשַׁכְנוּ עָלֵינוּ בְּחִינַת 'בְּקִיאוֹת בְּהִלְכָה' הַנ"ל, לְחִזָּק עֲצָמָנוּ בְּכָל הַנְּפִילוֹת וְהִרְיָדוֹת שֶׁבְּעוֹלָם - שׁוּב לֹא תוֹכְלוּ לְהִסִּית וּלְהַדִּיחַ אוֹתָנוּ מֵעֲבוֹדָתוֹ יִתְפָּרֵךְ בְּשׁוּם אַפָּן בְּעוֹלָם, וְכַנ"ל.

כִּי עֵקֶר הָאֲזָהָרָה עַל 'סֹדֵר מַחֲנֶה הַדְּגָלִים', הוּא: "וַיַּחֲנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ עַל מַחֲנֵהוּ וְאִישׁ עַל דְּגָלוֹ" וְכו' (במדבר א, נב), וְכַתִּיב (שם ב, ב): "אִישׁ עַל דְּגָלוֹ בְּאֵתֶת לְבֵית אֲבֹתָם יַחֲנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִנֶּגֶד סָבִיב לְאֹהֶל מוֹעֵד יַחֲנוּ".

וְכֵן שֶׁבַח הַפְּסוּק אוֹתָם אַחֲר־כֵּן עַל־זֶה, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (שם ב, לד): "כֵּן חָנוּ לְדַגְלֵיהֶם, וְכֵן נִסְעוּ" וְכו'.

הִינּוּ: שֶׁהֵעֵקֶר שֶׁכָּל אֶחָד צָרִיךְ לָזָהֵר לְעֵמֵד עַל מְקוֹמוֹ, וְלֹא יִהְרָס אֶת הַגְּבוּל לְכַנֵּס לְגְבוּל חֵבְרוֹ, שֶׁכָּל זֶה בְּכָלֵל 'בְּקִיאוֹת בְּהִלְכָה' הַנ"ל - שֶׁלֹּא יִהְרָס אֶת הַגְּבוּל.

וְזֶה בְּחִינַת גְּדֹל הָאֲזָהָרָה כַּמָּה פְּעָמִים קֹדֶם מִתַּן־תּוֹרָה (שְׁמוֹת יט, כא): "כֵּן יִהְרָסוּ אֶל ה' לְרֹאוֹת".

כִּי צָרִיכִין לְהִיּוֹת 'בְּקִי בְּרִצּוֹא בְּקִי בְּשׁוּב'. וְכָל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ לוֹ בְּחִינַת רְצוֹא וְשׁוּב לְפִי בְּחִינַתוֹ וּלְפִי הַזְּמַן, כִּי אֲפֹלוּ בְּבְחִינַת רְצוֹא יֵשׁ בְּחִינַת רְצוֹא וְשׁוּב. וְכֵן אֲפֹלוּ בְּבְחִינַת 'וְנִפְיֵק' יֵשׁ בְּחִינַת רְצוֹא וְשׁוּב. וְכֵן כָּל אֶחָד נֶגֶד חֵבְרוֹ - כִּי בְּחִינַת רְצוֹא שֶׁל זֶה, הוּא בְּחִינַת 'שׁוּב' נֶגֶד חֵבְרוֹ הַגְּדוֹל מִפְּנֵוּ.

וְצָרִיךְ כָּל אֶחָד לְהִיּוֹת 'בְּקִי בְּהִלְכָה', לְבָלִי לְהִרָס אֶת הַגְּבוּל, וּבִפְרָט שֶׁלֹּא יִהְיֶה רוֹדֵף אַחֲרֵי הַכְּבוֹד לְכַנֵּס בְּגְבוּל חֵבְרוֹ בְּגִשְׁמִיּוֹת.

וְעַל־כֵּן הִזְהִירָם: "אִישׁ עַל מַחֲנֵהוּ וְאִישׁ עַל דְּגָלוֹ, מִנֶּגֶד סָבִיב לְאֹהֶל מוֹעֵד יַחֲנוּ" - כִּי כָּלֵם צָרִיכִין לְהִיּוֹת נְכוּנִים "אִישׁ עַל מַחֲנֵהוּ וְכו', סָבִיב לְאֹהֶל מוֹעֵד", שֶׁהוּא בְּחִינַת 'זָכוּ', שֶׁדָּרָךְ שָׁם מְקַבְּלִים מ'נִקְדָּה־הָעֲלִיוֹנָה' ל'נִקְדָּה־הַתַּחְתּוֹנָה', לְכָל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר הוּא שָׁם לְפִי מְקוֹמוֹ וּשְׁעָתוֹ.

שֶׁכָּל־יָזָה הוּא בְּחִינַת 'בְּקִיאוֹת בְּהִלְכָה' הַנ"ל, שְׁעַל־יַד־יָזָה זֹכָה כָּל אֶחָד לִילְךָ ב'דְּרָכֵי־הַתְּשׁוּבָה', שְׁעַל־יַד־יָזָה נַעֲשֶׂה בְּחִינַת 'אָדָם', שֶׁהוּא תְּכֵלִית 'שְׁלֵמוֹת הַמְּרַבָּה', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'מַחֲנֶה הַדְּגָלִים' סָבִיב הַמְּשַׁכָּן, וְכַנ"ל.

"אִישׁ עַל דְּגָלוֹ בְּאֵתֶת לְבֵית אֲבֹתָם, יַחֲנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מִנֶּגֶד סָבִיב לְאֹהֶל מוֹעֵד יַחֲנוּ" (במדבר ב, ב)

"אִישׁ עַל דְּגָלוֹ בְּאֵתֶת" (במדבר ב, ב) - הֵדָא הוּא דְכַתִּיב (שִׁיר־הַשִּׁירִים ו, י): "מִי זֹאת הַנְּשִׁקְפָה" וְגו'. קְדוּשִׁים וְגְדוּלִים הֵיוּ יִשְׂרָאֵל בְּדַגְלֵיהֶם, וְכָל הָאֲמוֹת מְסִתְּפִלִין בָּהֶם וְהַמְהִינן וְאוֹמְרִים: "מִי זֹאת הַנְּשִׁקְפָה" וְגו'.

אוֹמְרִים לָהֶם הָאֲמוֹת (שם ז, א): "שׁוּבֵי שׁוּבֵי הַשׁוֹלְמִית" - הַדְּבָקוֹ לָנוּ, בּוֹאוּ אֲצִלָּנוּ וְאָנּוּ עוֹשִׂין אֲתֶכֶם שְׁלִטוֹנִים, הַגְּמוּנִים, דְּבָסִין, אֲפָרְכִין, אֲסִטְרִטְלִיטִין. "שׁוּבֵי שׁוּבֵי וְנַחֲזָה בָךְ" (שם), וְאֵין 'נַחֲזָה' אֶלָּא 'שְׂרָרָה', שֶׁכֵּן אָמַר יִתְרוֹ לְמִטְּהָ (שְׁמוֹת יח, כא): "וְאַתָּה תַּחֲזָה" וְגו'.

וְיִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים (שִׁיר־הַשִּׁירִים שם): "מַה תַּחֲזוּ בְּשׁוֹלְמִית" - מַה גְּדָלָה אֲתֶם נוֹתֵנִים לָנוּ, שְׁמָא (שם): "כְּמַחֲלַת הַמַּחְנִים", שְׁמָא יְכוּלִים אֲתֶם לַעֲשׂוֹת לָנוּ כְּגְדָלָה שֶׁעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים בְּמִדְבָּר, דְּגַל מַחֲנֶה יְהוּדָה, דְּגַל מַחֲנֶה רְאוּבֵן, דְּגַל מַחֲנֶה דָן, דְּגַל מַחֲנֶה אֶפְרַיִם, יְכוּלִים אֲתֶם לַעֲשׂוֹת לָנוּ כְּךָ וְכו'. מִיכָּן לְמַדּוּ: שֶׁהֵיוּ הַדְּגָלִים גְּדָלָה וְגָדַר לְיִשְׂרָאֵל, לְכַךְ נֹאמַר: "אִישׁ עַל דְּגָלוֹ".

(במדבר ד, ב, ד)

נח.

(לְקוּוֹטִי־הַלְכוֹת, פַּח וְהִרְשָׁאָה ד, כא)

"שׁוּבֵי שׁוּבֵי הַשׁוֹלְמִית, שׁוּבֵי שׁוּבֵי וְנַחֲזָה בָךְ, מַה תַּחֲזוּ בְּשׁוֹלְמִית כְּמַחֲלַת

וְשׁוֹפְטִים, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת יח, כא): 'וְאֵתָה תַחֲזֶה' וְכו'.

הֵינּוּ: שְׁהֶעֱפוּם רוֹצִים לְקַלְקֵל וּלְפַגֵּם חֵס־וְשָׁלוֹם, 'מִשְׁפָּט־דִּקְדָּשָׁה' שֶׁל יִשְׂרָאֵל, עַל־יְדֵי ה'מִשְׁפָּט שֶׁלָּהֶם'.

אָבֵל יִשְׂרָאֵל מְשִׁיבִין: שְׁה'מִשְׁפָּט שֶׁלָּנוּ חִזֵּק וְתַקִּיף, עַל־יְדֵי כַח ה'אַרְבָּעָה דָּגָלִים', שֶׁהֵם בְּחִינַת 'רְבוּעָא', בְּחִינַת 'מִשְׁפָּט־דִּקְדָּשָׁה', כַּנ"ל.

"וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת אֶהְרֹן וּמִשֶּׁה" (במדבר ג, א)

ואינו מצפיר אלא בני אהרן, ונקראו 'תולדות משה' לפי שלמדן תורה, מלמד: שכל המלמד את בן חברו תורה, מעלה עליו הפתוב כאלו ילדו. (רש"י: סנהדרין יט:)

נט.

(ח"א ס, ז)

בְּשֵׁעוֹסֵק לְעוֹרֵר בְּנֵי־אָדָם - צָרִיךְ לְשָׁמֵר עֲצֻמוֹ מ'תְּלִמִּידִים שְׂאִינָם־הַגּוֹנִים', כִּי שֶׁלֹּא יֵהָא נִדְבָק בּוֹ מִהָרַע שֶׁלָּהֶם, שֶׁלֹּא יִזִּיק לוֹ.

אֵךְ אִי־אֶפְשֶׁר לְהִיּוֹת נִשְׁמָר בְּעֲצֻמוֹ שֶׁלֹּא יִשְׁמְעוּ 'תְּלִמִּידִים שְׂאִינָם־הַגּוֹנִים' מִמֶּנּוּ.

וְלָזָה צָרִיךְ: "שִׁיחִיָּה לְמוֹדוֹ לְלַמֵּד וּלְלַמֵּד וּלְשָׁמֵר וּלְעֲשׂוֹת" (אבות פ"ד מ"ה; ברכות יד: סוטה לז:).

דְּתֵינּוּ: שְׁעַל־יְדֵי לְמוֹדוֹ עִם תְּלִמִּידוֹ, יֵהִיָּה "כְּאֵלּוֹ עֲשָׂאוֹ לְחִבְרוֹ, וּכְאֵלּוֹ עֲשָׂאוֹ לְדַבְרֵי־תוֹרָה", כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (סנהדרין צ"ט:): "כָּל הַמְּלַמֵּד בֶּן חִבְרוֹ תוֹרָה, כְּאֵלּוֹ עֲשָׂאוֹ וְכו', וּכְאֵלּוֹ עֲשָׂאוֹ לְדַבְרֵי תוֹרָה" וְכו'.

הַמְּחַנֵּים" (שיר־הַשִּׁירִים ז, א), פֶּרֶשׁ רַש"י (והוא בְּמִדְרַשׁ בְּמִדְרַבְרָבָה ב, ד): "שְׁהֶעֱפוּם מְסִיתִין אֶת יִשְׂרָאֵל שִׁיטְעוּ אַחֲרֵיהֶם חֵס־וְשָׁלוֹם, מְשִׁיבִין יִשְׂרָאֵל: 'מָה תַחֲזוּ בַשּׁוֹלְמִית בְּמַחְלַת הַמְּחַנֵּים' - שֶׁהֵם 'דָּגְלֵי הַמִּדְבָּר', עֵין־שֵׁם.

הֵינּוּ: כִּי יִשְׂרָאֵל הָיוּ מְהַלְכִין ב'אַרְבָּעָה דָּגָלִים', שֶׁהֵם בְּחִינַת 'אַרְבָּעָה מַחְנוֹת הַשְּׂכִינָה', שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת 'מִשְׁפָּט', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'רְבוּעָא' (לְקוּטִי־מוֹהֲר"ן ח"א נט).

וּבְזָה הַכַּח הָיוּ הוֹרְגִין כָּל הַנְּחָשִׁים וְהַעֲקָרָבִים, וְכָל הַשּׁוֹנָאִים, וְכָל הַקְּלָפוֹת וְסִטְרֵין־אַחֲרָיִן שֶׁעֲמְדוֹ בְּנִגְדָם בְּמִדְבָּר, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים ח, טו): "הַמּוֹלִיכֶךָ בְּמִדְבָּר הַגָּדֹל הַזֶּה נָחַשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב וְצַמְאֹן" - "שֶׁהֵם בְּחִינַת אַרְבַּע קְלָפוֹת שֶׁעֲמְדוֹ בְּנִגְדָם" (לְקוּטִי־תוֹרָה, פֶּרֶשׁת עֵקֶב).

וְיִשְׂרָאֵל הִרְגוּ וְהַכְּנִיעוּ אוֹתָם עַל־יְדֵי בְּחִינַת ה'מִשְׁפָּט' שֶׁמְבַעַר הָרַע, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'רְבוּעָא', בְּחִינַת 'אַרְבָּעָה דָּגָלִים', כַּנ"ל.

וְעַל־כֵּן כְּשֶׁהָרַע, שֶׁהֵם ה'עֶפּוּם', מְסִיתִין אֶת יִשְׂרָאֵל לְנִטּוֹת אַחֲרֵיהֶם חֵס־וְשָׁלוֹם - הֵם מְשִׁיבִין לָהֶם: "מָה תַחֲזוּ בַשּׁוֹלְמִית בְּמַחְלַת הַמְּחַנֵּים" - שֶׁהֵם 'אַרְבָּעָה דָּגְלֵי הַמִּדְבָּר'.

כִּי עַל־יְדֵי 'אַרְבָּעָה דָּגָלִים', בְּחִינַת 'רְבוּעָא', בְּחִינַת 'מִשְׁפָּט' - עַל־יְדֵי־זֶה מְכַנְיֵעִין אֶת הָרַע, עַד שֶׁאֵין לָהֶם כַּח לְהַתְאַחֵז בְּלֵב בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל, לְהַטּוֹתָם מִהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ חֵס־וְשָׁלוֹם, וְכַנ"ל.

וְזָה שֶׁאֹמְרִים: "שׁוּבֵי שׁוּבֵי וְנַחֲזָה בְּךָ", וּפֶרֶשׁ רַש"י: "וְנִמְנֵי מִנְּךָ מְמַנֵּים

וכשלומד בכונה זו - אזי השם יתברך
 שומר אותו: שלא יהיו דבריו
 נכתבין בכח הזכרון של התלמיד שאינו-
 הגוף, רק יהיו נשפחין ממונו.

ל

(ח"ב ז, ד)

גם התלמיד הוא בחינת 'בן', כמו שאמרו
 רז"ל (סנהדרין צ"ט): "כל המלמד בן
 חברו תורה, פאלו עשאו" - כי נחשב פאלו
 עשה את הצופה של התלמיד גם-כן.

כי מקדם, לא היה נקרא בשם 'אדם' לכל
 - מאחר שלא היה בו 'דעת', ולא היה
 רק 'דמות אדם'.

נמצא: שעל-ידי שלמד עמו 'תורה'
 והכניס בו 'דעת', על-ידי-זה נעשה
 'אדם' - על-כן נחשב "פאלו עשאו" ממש.

לא

(ספר-המדות, בנים כז)

כל המלמד בן חברו תורה, פאלו ילדו (על-
 פי סנהדרין ט:).

לב

(ספר-המדות, למוד נה; תשובה ט)

המלמד בן חברו תורה, מעלה עליו
 הכתוב: פאלו עשאו, וכאלו
 עשאה לדבר-תורה, וכאלו עשאו לעצמו
 (על-פי סנהדרין צט:).

לג

(ח"א מא)

על-ידי 'רקודין' (של מצוה), ששזתה יין
 המשמח, ונמשכין למטה בתוך
 הרגליו, הינו שמרקד - בזה מגרש החיצונים
 משם - וזאת התלהבות, הוא "אשה ריח
 ניהח לה" (ויקרא א, ט).

אבל מי שמרקד בהתלהבות היצר, זה
נקרא חטא של נדב ואביהוא
שכתוב בהם (ויקרא י, א): "ויקריבו אש זרה".
"נדב ואביהוא" - הם נצח ויהוד;
ו'התלהבות-שבקדושה' נקרא: 'יין
המשמח', ו'אש זרה' נקרא: 'יין המשפר',
'התלהבות-היצר' - ושם יש חסו-שלום
אחיהז להחיצונים, "אשר לא צוה אתם"
 (ויקרא שם).

לקוטי-עצות, שמחה יב: 'רקודין של מצוה, כגון
 ששזתה יין בשבת ויום טוב, או בחתנה של מצוה, או
 בשארי סעודת מצוה, ושזתה במדה, וכוננתו לשמים:
 לזכות לשמחת-ישראל, לשמח בהשם-יתברך אשר בחר
 בנו מכל העמים וכו', ונתעורר לשמחה על-ידי-זה, עד
 שנמשך השמחה לתוך הרגליו, דהינו: שמרקד מחמת
 שמחה.

על-ידי-זה: מגרש החיצונים הנאחזים בהרגליו, וממתיק
 ומבטל כל הדינים, וזוכה לקבל כל הברכות. וזה התלהבות
 הזאת של הרקודין, היא "אשה ריח ניהוח לה". אבל מי
 שמרקד ב'התלהבות-היצר', היא בחינת (ויקרא י, א): "אש
 זרה", והיין ששזתה הוא בחינת 'יין המשפר', שממש
 אחיזת החיצונים חסו-שלום. נמצא: 'רקודין-דקדושה'
 ממתיקין הדינים כמו 'פדיון'.

"ושמו אותם, איש איש על עבדתו"
ואל משאו" (במדבר ד, יט)

עין לעיל על הפסוק (במדבר א, נב): "איש
 על מחנהו ואיש על דגלו".

"וימת נדב ואביהוא לפני ה', בהקרנם
אש זרה לפני ה'" (במדבר ג, ד)

הַפְּטוֹת פְּרֻשָּׁת בַּמִּדְבָּר

ב.

(ספר-המדות, 'ספר' ח"ב ד)

כְּשֶׁנִּדְפַס בְּשֵׁנוֹתָי אֵיזָהוּ סֵפֶר הַדָּשׁ, עַל-יְדֵי-זֶה - הַבְּכִיָּה שֶׁעַל-יָדוֹ נִתְחַדֵּשׁ זֶה

הַסֵּפֶר, בְּבַחֲיִנַת (תְּהִלִּים קב, י): "וְשִׁקְנֵי בְּבִכֵי מִסְכְּתַי" - הַבְּכִיָּה הַזֹּאת נִתְגַּבֵּר כִּנְגַד גְּזֵרוֹתֵיהֶם שֶׁל הָאֱמוּנוֹת, שֶׁלֹּא יִתְגַּבְּרוּ עָלֵינוּ.

גַּם עֵקֶר כַּח מְמַשְׁלֵתֶם אֵינֹו אֶלָּא בְּבִכֵיָּה שֶׁל עֲשׂוֹ, וְסִימֵן לְדַבֵּר (הוֹשֵׁעַ ב, א): "וְהָיָה מִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּחֹל הַיָּם".

[מִזְהַרְנֵת ז"ל, צִיּוֹן לְלִקְוֵי-מִזְהַרְנֵת הַנִּל. וְהַרְבֵּי מִטְשַׁעְהָרִין ז"ל, צִיּוֹן לְבַמְדַּבְּרֵי-רִבְּהָ ב, יג: "דְּבַר-אַחֵר: 'וְהָיָה מִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' - אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה הַלֵּהֵן בְּרַבִּי: וְהָיָה מִסְפָּר הַסּוֹפֵר הַמְסַפֵּר הַתּוֹרָה". וְצִיּוֹן לְפִרְוֹשׁ ה'מִתְנַתְּנוֹת-כְּהוֹנָה' שָׁם, עִיר-שָׁם].

"וְאֵרֶשֶׁתִּיךְ לִי בְּאֱמוּנָה וְיָדַעְתָּ אֵת ה'" (הוֹשֵׁעַ ב, כב)

ג.

(שִׁיחוֹת-הַר"ן ריז)

הָעֵקֶר לְדַעַת אוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, הוּא רַק עַל-יְדֵי אֱמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא זֹכִינְ אַחֲרֵיכֶן לְדַעַת וְהַשְׁגָּה גְּדוּלָּה בִּידְעַת רוּמָמוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ שְׁמוֹ, וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב (הוֹשֵׁעַ ב, כב): "וְאֵרֶשֶׁתִּיךְ לִי בְּאֱמוּנָה וְיָדַעְתָּ אֵת ה'".

"וְהָיָה מִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כְּחֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא יִמָּד וְלֹא יִסְפָּר" (הוֹשֵׁעַ ב, א)

א.

(ח"ב ל)

כְּשֶׁבָא 'סֵפֶר הַדָּשׁ' לְעוֹלָם, וְזֶה מְבֹאֵר אֲצִלְנוּ (ח"א רסב): "שֵׁישׁ חֲדוּשִׁים שֶׁנַּעֲשִׂין עַל-יְדֵי דְמַעוֹת" - אַזִּי אֵלֹו הַדְּמַעוֹת שֶׁל הַחֲדוּשִׁים, שֶׁמֵּהֶם נַעֲשֶׂה הַסֵּפֶר הַחֲדָשׁ - הֵם עוֹמְדִים כִּנְגַד גְּזֵרוֹת הָאֱמוּנוֹת, וּמְבַטְלֵן.

כִּי כָּל כַּחֵם, הִיא מִן הַדְּמַעוֹת שֶׁל עֲשׂוֹ, וְעַל-כֵּן כְּשֵׁישׁ אֵלֹו הַדְּמַעוֹת הַנִּל, הֵם עוֹמְדִים כִּנְגַדֵם וּמְבַטְלֵן.

וְזֶה אוֹתִיּוֹת 'בְּכִיָּה', רְאִשֵׁי-תְבוּת: "בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּחֹל הַיָּם" (הוֹשֵׁעַ ב, א) - מֵה חוֹל הַיָּם מִגֵּן מִן גְּלֵי הַיָּם, שֶׁלֹּא יִשְׁטְפוּ הָעוֹלָם, כִּן בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל מִגֵּן עֲלֵיהֶם הַבְּכִיָּה וְהַדְּמַעוֹת כִּנְגַד גְּזֵרוֹת הָאֱמוּנוֹת.

וְזֶה (הוֹשֵׁעַ שָׁם): "וְהָיָה מִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּחֹל הַיָּם". "מִסְפָּר" - הֵינֹו 'מִסְפָּר'. מִשָּׁם "בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל כְּחֹל הַיָּם" - הֵינֹו: 'בְּכִיָּה וְדַמַּעוֹת' שֶׁל הַחֲדוּשִׁין שֶׁבְּסֵפֶר שְׁמֹנֶן עֲלֵיהֶם.

פְּרָקֵי אָבוֹת - פְּרָק שְׁשִׁי 'קִנְיַן תּוֹרָה'

"כָּל הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה לְשִׁמָּה, זוֹכֵה לְדַבְרִים הַרְבֵּה"
(משנה א)

א.

(ח"א ג)

כְּשֶׁלֹּמֵד 'שְׁלֵא-לְשִׁמָּה', הֵינּוּ "בְּשִׁבִיל שִׂיתְקַרָּא רַבִּי" (נדרים סב. תוספות תענית ז. רמב"ם, הלכות תשובה פ"י ה"ד) - **הַלְמוּד אֵינּוּ בְּחִשְׁבּוֹת כָּל-כָּף.**

וְכִשְׁלֹמֵד בְּלִילָה - "חוֹט שֶׁל חֶסֶד נִמְשָׁךְ עֲלָיו" (חגיגה יב:), וּמִגֵּן עָלָיו שְׁלֵא יִזִּיק לוֹ הַמַּחֲשֶׁבֶה הַנִּל.

ב.

(ח"א יב, א)

'יַעֲקֹב' - הוּא הַצַּדִּיק הַמְּחַדֵּשׁ הַדּוֹשִׁיין דְּאוֹרֵיתָא, וְלוֹמֵד תּוֹרָתוֹ לְשִׁמָּה, וְטוֹבוֹ גָּנוֹז וְשִׁמּוֹר וְצַפּוֹן לְעַתִּיד.

וְ'לָבֵן' - הוּא 'תְּלַמִּיד-חֶכֶם שֶׁד יְהוּדִי, שֶׁתּוֹרָתוֹ לְהַתִּיחַר וּלְקַנְטֵר. וְ'תְּלַמִּיד-חֶכֶם כָּזֶה', "נִבְלָה טוֹבָה הֵימְנוּ" (ויקרא-רבה א, טו). (עין בפנים, עין 'תוֹרָה-לְשִׁמָּה' וְשְׁלֵא-לְשִׁמָּה).

ג.

(ח"ב עח)

כְּשֶׁעוֹסֵק בְּתוֹרָה 'שְׁלֵא-לְשִׁמָּה' - אֵינּוּ מוֹעִיל בְּלְמוּדוֹ לְיִשׁוּבֵי-הָעוֹלָם, כִּי נֶצְרָךְ רַק בְּשִׁבִיל עֲצֻמוֹ. וְכִשֶּׁעוֹסֵק לְשִׁמָּה - עוֹסֵק בְּיִשׁוּבֵי-הָעוֹלָם.

ד.

(ספר-המדות, עניני 'תוֹרָה-לְשִׁמָּה')

[א] הַלְמוּד תּוֹרָה-לְשִׁמָּה, מְשִׁים שְׁלוֹם בְּפִמְלִיאָ שֶׁל מַעֲלָה וְשֶׁל מַטָּה, וּמִגֵּן עַל כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, וּכְאִלוּ בָּנָה פְּלִטְרִין שֶׁל מַעֲלָה וְשֶׁל מַטָּה, וּמְקַרֵּב אֶת הַגְּאֻלָּה (המִתְקַת-דִּין נט; לְמוֹד נד).

[ב] עַל-יְדֵי שִׁישְׁבֵת אֶצֶל צַדִּיק, יִזְכֶּה לְלִמּוּד תּוֹרָה-לְשִׁמָּה (לְמוֹד סא).

[ג] עַל-יְדֵי צַדִּיקָה לְשִׁמָּה, תִּזְכֶּה לְתוֹרָה-לְשִׁמָּה (לְמוֹד עח).

"וְנִהְיִין מִמְּנוֹ עֵצָה וְתוֹשִׁיָּה בֵּינָה וּגְבוּרָה, שִׁנְאַמֵּר (מְשַׁלִּי ח, יד): 'לִי עֵצָה וְתוֹשִׁיָּה אֲנִי בֵּינָה לִי גְבוּרָה'" (משנה א)

ה.

(ח"א ז, ג)

בְּשִׁבִיל-לְזַה תּוֹרָה מְתִישׁ כַּח' (סנהדרין כו:), וְנִקְרָאת 'תוֹשִׁיָּה', כִּי הֵם "תְּרִי"ג עֵטִיין" (זוהר יתרו פב:), כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (מְשַׁלִּי ח, יד): "לִי עֵצָה וְתוֹשִׁיָּה", וְ'עֲצוֹת' הֵם בְּמִקּוֹם 'נְשׂוֹאִין', בְּחִינַת 'זוּיג הַמְתִּישׁ כַּח'.

ו.

(ח"א מא)

'תְּלַמִּידֵי-חֶכְמִים' נִקְרָאִים 'עֲצוֹת', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (אָבוֹת פ"ו מ"א): "וְנִהְיִין מִמְּנוֹ עֵצָה וְתוֹשִׁיָּה".

"בכל יום ויום, בת קול יוצאת מהר חורב, ומכרזת ואומרת: 'אוי להם לבריות מעלבונה של תורה'"
(משנה ב)

ז.

(עלים-לתרופה, ב' ואתחנן תק"צ)

רק חזק ואמץ, מאד מאד בלי שעור וערה, ואל תשגיח על שום חלישות-הדעת שנכנס בלבך.

ואל תשמע לדברי-מוסרי של הבעלי-דבר והסטר-א-אחרא, האומרים מוסר בלב, בשביל להחליש הלב, ולרחק ממעט הטוב שרוצים לתפס בו.

לא תאבה ולא תשמע להם! - כי אין שומעין דברי תוכחה ומוסר, כי אם לקרב, ולא לרחק חסיון-שלום.

כאשר כבר דברתי עמך הרבה בזה (עין באריכות לקוטי-הלכות, פסח ט, טז; בכור ברחמי טהורה ד, כז): "שכל פונת ה'ראשית-הכמה' ושאר 'ספרי מוסר' שמוכיחים ומביאים הרבה את האדם - אין פונתם להתרחק מהשם-יתברך, כי אם לקרב!"

ויותר מזה צריכין לשום לב בכל-עת להבין בעצמו: שלא יגיע חסיון-שלום שום התרחקות והתרשלות על-ידי התוכחה ומוסר שנכנס בלב!

כי יכול להיות: שהתעוררות התוכחה ומוסר שבא על הלב, הוא מהקדשה מ"הפריז היוצא בכל יום" (אבות פ"ו מ"ב).

אבל הבעל-דבר אורב תמיד על האדם, ובכל המחשבה דבור ומעשה שעוברים על האדם, יש בהם שני בחינות, דהינו: 'סס-חיים' ו'סס-מות', כמו שאמרו רז"ל (יומא עב: על דברים יא, ח): "ושמתם, זכה וכו'".

על-כן על-פי הרב, "מהפך דברי אלקים חיים" (על-פי ירמיה כג, לו), ורוצה דיקא על-ידי זה, לרחק ולרשל לב האדם חסיון-שלום. על-כן צריכין לשום לב לזה היטב.

וכבר מבאר אצלנו כמה עצות איך להנצל ממנו, ולהחיות את-עצמו ולשמח את-עצמו, ובפרט על-ידי הדרך הנפלא והנורא והנשגב שגלה 'אור האורות' (לקוטי-מוהר"ן רפב), על פסוק (תהלים קמו, ב): "אזמרה לאלקי בעודי" וכו'.

"ואומר (שמות לב, טז): 'והלחת מעשה אלקים המה, והמכתב מכתב אלקים, הוא חרות על הלחת', אל תקרא 'חרות', אלא 'חרות' - שאין לה בן-חורין אלא מי שעוסק בתלמוד-תורה"
(משנה ב)

ח.

(ח"א י, זח)

התורה - היא בחינת 'ידין' ו'רגלין', כי יש בהתורה 'נגלה' ו'נסתר'.

'נגלה' - הוא בחינת 'ידיים', כמו שכתוב (שירי-השירים ה, ד): "ידיי שלח ידו מן החר". "מן החור" - הינו: "חרות על הלחת" (שמות לב, טז), שהוא ב'נגלה'.

ו'נסתר' - הם בחינות 'רגלין', במאמר חז"ל (ספח מט: על שירי-השירים ז, ב): "חמוקי ירכיך" - "מה ירך בסתר" וכו'.

וזה בחינת 'מרדכי' ו'אסתר'. "מרדכי - מר דרור" (חלין קלט: על שמות ל, כג). 'דרור' לשון 'חרות', הינו בחינת: "חרות על הלחת", כמו שאמרו רז"ל (ערובין נד. אבות פ"ו מ"ב): "אל תקרי חרות, אלא חרות" -

שהוא בחינת התורה בנגלה. זה בחינת 'ידיים', כמו שכתוב: "יודי שלח ידו מן החור" כנ"ל. ו'אסתר' - הוא בחינת 'רגלים', "מה ירך בסתר" כנ"ל.

"ואין כבוד אלא תורה" (משנה ג)

ט.

(ח"א יד, ב"ג)

אי-אפשר להעלות ה'כבוד', אלא על-ידי "תורת חסד" (משלי לא, כו), "זהו הלומד תורה על מנת ללמדה" (ספ"ה מט:), כי זה עקר כבודו.

כמובא בזוהר (יתרו טט): "בשעתא דשאר עבוי"ם אתין ואודן לקדשא ברין הוא, בדין אסתלק ואתיקר שמא דקדשא-ברין-הוא עלא ותתא" וכו'.

ואי-אפשר לקרב את הגרים עם בעלי-התשובה, אלא על-ידי 'תורה' וכו'. וזה שאמרו חז"ל (אבות פ"ו מ"ג): "אין כבוד אלא תורה".

י.

(ח"א לז, ה)

ש'רש' התורה - היא 'כבוד השם-יתברך', כמו שכתוב (ישעיה מג, יז): "לכבודי בראתיו" וכו', וכמו שאמרו חז"ל (אבות פ"ו מ"ג): "אין כבוד אלא תורה".

"ואין טוב אלא תורה" (משנה ג)

יא.

(ח"א נו, ה)

"זה לעמת זה" (קהלת ז, יד) - 'מלכות-ה'רשעה' 'המן-עמלק', הוא כנגד

'מלכות-דקדשה', כמו שכתוב (במדבר כד, כ): "ראשית גוים עמלק".

כי 'מלכות-דקדשה' - הוא (במדבר י, כה): 'מאסף לכל המחנות' דקדשה.

ו'מלכות דסטרא-אחרא' - הוא מאסף ממזון, ומתגבר ב'תאות-ממזון', כדי לתפס על-ידי-זה כל 'ניצוצי הקדשה' וכו'.

וזה שאמרו חז"ל (מגלה י: - על הפסוק בקהלת ב, כו): "כי לאדם שטוב לפניו נתן חכמה ודעת" - 'זה מרדכי'. 'זלחוטא נתן ענין לאסף ולכנוס' - 'זה המן'."

"טוב לפניו" - בחינת התורה, כי (אבות פ"ו מ"ג): "אין טוב אלא תורה". הינו: ש'מרדכי', 'מלכות-דקדשה', 'נתן לו חכמה ודעת', ומוציא מ'המן' 'מלכות דסטרא-אחרא', שהוא מאסף ממזון - כל העשירות וכל הניצוצות-הקדושים.

יב.

(ח"א עד)

צריך כל אדם לילך מ'קטנות' ל'גדלות', ולהמתיק הדין שבא מבחינת 'מחין-דקטנות'.

וכשבא לבחינת 'מחין-דגדלות', זהו בחינת (בראשית ג, ז): 'ותפקחנה עיני שניהם', ופרש רש"י: "על שם החכמה נאמר".

כי עקר ההמתקה, הוא על-ידי 'חכמה', בחינת 'מחין-דגדלות', דהינו על-ידי 'ידיעת-התורה'.

כי ה'תורה' נקראת 'אור', בחינת (משלי ג, כג): 'ותורה אור', וכמו שכתוב (בראשית א,

ד): "וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת הָאֹר בִּי טוֹב", "וַאִין טוֹב אֶלָּא תוֹרָה" (אבות פ"ו מ"ג).

היגו: פי ה'תורה' היא בחינת 'אור', הפך ה'חשך' שהוא בחינת 'דין' - פי על-ידי 'דיעת-התורה', נמתק הדין.

"כִּן הִיא דְרָפָה שֶׁל תּוֹרָה: פֶּת בַּמֶּלַח תֹּאכַל, וּמִים בַּמְשׁוּרָה תִשְׁתֶּה, וְעַל הָאָרֶץ תִּישָׁן, וְחַיֵּי צַעַר תַּחֲיֶה, וּבַתּוֹרָה אֶתָּה עֹמֵל. אִם אֶתָּה עוֹשֶׂה כֵן אֲשֶׁרִיךְ וְטוֹב לָךְ, אֲשֶׁרִיךְ בְּעוֹלָם - הִזָּה וְטוֹב לָךְ לְעוֹלָם הַבָּא" (משנה ד)

יז.

(ח"א כ, א)

יש נשמה בעולם, שעל-ידיה נתגלה באורי ופרושי התורה, והיא מסבלת ביסודין: "פת במלח תאכל, ובמים במשורה תשתה, פי כן דרפה של תורה" (אבות פ"ו מ"ד).

וכל 'מפרשי התורה' מקבלין מ'זאת הנשמה, וכל דבריה "כגחלי אש" (אבות פ"ב מ"י) - פי אי אפשר לקבל ולשאב מימי התורה, אלא מי שדבריו "כגחלי אש", בבחינת (ירמיה כג, כט): "הלוא כה דברי פאש".

טז.

(שיחות-ה'ר"ן שח)

אין מקום לברח מהעצבון והדאגות המקצרים ומכלים ימי האדם, פי-אם אל השם-יתברך ואל התורה.

וכבר דברנו: שזהו מה שאמרו רז"ל במשנה (אבות פ"ו מ"ד): "כִּן הִיא דְרָפָה שֶׁל תּוֹרָה, פֶּת בַּמֶּלַח תֹּאכַל, וּמִים בַּמְשׁוּרָה תִשְׁתֶּה, וְעַל הָאָרֶץ תִּישָׁן, וְחַיֵּי צַעַר תַּחֲיֶה, וּבַתּוֹרָה אֶתָּה עֹמֵל. אִם אֶתָּה עוֹשֶׂה כֵן אֲשֶׁרִיךְ וְטוֹב לָךְ. אֲשֶׁרִיךְ בְּעוֹלָם - הִזָּה וְטוֹב לָךְ לְעוֹלָם הַבָּא".

ומקשין: איך שיך "אשריך בעולם-הזה", מאחר שצריך לסבל עמל כזה לאכל פת במלח וכו'?! - וכבר מבאר באיזה ספרים איזה תרוצים דחוקים בדרך דרש.

יג.

(ח"א פד)

איתא בזהר-הקדוש (נשא קכג): "וְלֹא תִשְׁכַּח יוֹם דְּלִית בֵּה טוֹב וְכוּ'. וְכָל יוֹמָא אִית לֵה גָדַר מְלַבַּר דְּלֹא יַעוּל כָּל בַּר נֶשׁ לַהֲהוּא טוֹב וְכוּ', כַּמָּה נַחְשִׁים וְעַקְרָבִים מְבַלְבְּלִין מַחְשַׁבְתָּה דְּלֹא יַעוּל לְאַתָּר דְּלֹאֵו דִּילָהּ".

אבל מאן דאיהו טוב - כל אילין נטירין אנון למימרה, וקטגור נעשה סגור, ויעלון לה לטוב הגנוז וכו'". "וַאִין טוֹב אֶלָּא תוֹרָה" (אבות פ"ו מ"ג).

וכש'אדם רוצה להגות ולחשב בתורה, הינו ברזין-דאורי'תא' - אנון נטירין ונחשים ועקרבים מבלבלין מחשבתה.

וכש'רוצה וחושק עד מאד, ופותחין לו, כנ"ל בזהר-הקדוש - אזי כל יום ויום אצלו גדול עד מאד, פי רואה ומשיג הטוב-הגנוז, הינו: רזין-דאורי'תא', השיך לאותו היום.

אבל באמת: מי שיש לו עינים ולב להסתכל בעניני עולם-הזה באמת, מי שזכה לינק באמת מתורותיו ושיחותיו ומעשיותיו הנוראים של רבנו הקדוש והנורא זצוק"ל - אצלו מבאר המשנה בפשיטות גמור.

ויכולין להסביר הדבר לכל בר שכל אמתו הבקי קצת בטוב הנהגת העולם: כי כל העשירים והגבירים הגדולים מודים: שהעולם-הזה מלא יגונות ויסורים וכו'. על-כן אין מקום לברח מיסורי עולם-הזה וכו', ביי-אם אל התורה.

כי כל מי שרוצה שיהיה לו טוב בעולם-הזה, שיהיה בנחת בלי צער, הוא מלא צרות תמיד. כי כל מה שמקוה לטוב, בא להפך וכו'.

על-כן אין עצה לחיות בנחת, ביי-אם בשמתרצה באמת להסתפק בתכלית המעוט ולחיות חיי צער, כמו שאמרו שם במשנה הנ"ל: "פת במלח תאכל" וכו'.

שאז דיקא בשמקבל על-עצמו כל הדחקות וחיי צער ולסבל הכל ולעסק בתורה, כמו שכתוב שם: "ובתורה אתה עמל" - אז דיקא יש לו חיות גם בעולם-הזה. ואשרי לו גם בעולם-הזה. כמו שכתוב שם: "אם אתה עושה כן אשריך בעולם-הזה" ודאי.

כי לא יהיה לו שום יסורים מפגעי העולם-הזה המרבים אצל כל-אדם מאד, מאחר שמקבל על-עצמו הכל בשביל התורה, וכל חיותו וטובו הוא התורה שהוא טוב אמתו, ואז בודאי חיי חיים אמתיים, ואשרי לו גם בעולם-הזה וכו'.

ובודאי צדקו ונאמנו דברי המשנה הקדושה אפלו על-פי פשוטה: שמי שבוחר לסבל בעולם-הזה לאכל פת במלח, ומים במשורה ושתה, ועל הארץ יישן, וחיי צער יהיה.

כי אפלו פת במלח ומים במשורה לאו כל אדם זוכה בהרחבה - ועל-כן הוא צריך עם-כל-זה להיות מרצה לחיות חיי צער, אבל כל-זה הוא מקבל על-עצמו כדי לעסק בתורה, כמו שכתוב שם: "ובתורה אתה עמל".

אז אם עושה כן - בודאי "אשריך וטוב לך", "אשריך בעולם הזה" ודאי וכו'. לא די שיזכה לעולם-הבא שהוא עולם הנצחי שכל העולם-הזה אינו עולה בנגדו אפלו בהרף-עין, אף גם בעולם-הזה אשרי לו אשרי חלקו וכו'. ולהשומע ינעם בעולם-הזה ובעולם-הבא.

טז.

(חיי-מוהר"ן פג)

המראה שראה רבנו ז"ל השיך לתורה ח"א כ: אחד היה שוכב על הארץ וסביבו היו יושבים וכו', ואחר-כך ראיתי והנה איננו וכו'. ושאלתי: "מה זה!" - השיבו לי: "שנתקרה ונגוע ופסק מלדבר והפסיקו מלדבר" וכו'.

זה שהיה שוכב על הארץ ואחר-כך ראה והנה איננו, והשיבו לו שנתקרה ונגוע - זה בחינת הנשמה המבאר בהתורה הנ"ל (ח"א ט) שהיא מסבלת ביסורין "פת במלח תאכל".

ואפשר מרמז על מה שנאמר שם במשנה: "ועל הארץ תישן".

וּאֶפְשָׁר לָזֶה מְרֻמָּז: 'שִׁיחָה שׁוֹכֵב עַל הָאָרֶץ, וּסְבִיבוֹת הַנַּ"ל כַּמָּה עֲגוּלִים וְכַמָּה בְּלֵי סֹדֵר' - כִּי בְּלֵם מְקַבְּלִים מִהַנְּשָׂמָה הַנַּ"ל, כִּי כָּל 'בְּאוֹרֵי-הַתּוֹרָה' נִמְשָׁךְ עַל-יָדָהּ וְכוּ'.

"התורה נקנית בארבעים ושמונה דברים" (משנה ו)

יז.

(שיחת שרפי-קדוש החדש ח"ג תעח; נחלי-אמונה ב)

אָמַר מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל: כִּי ה'מ"ח קִנְיָנִים' הַמְּבֹאָרִים בְּמִסְכַּת אָבוֹת (פ"ו מ"ו) - הֵם כְּנֶגֶד 'מ"ט יָמֵי הַסְּפִירָה'. וְהַמְּדָה הַמ"ט הִיא 'תְּפִלָּה'.

"בתלמוד" (משנה ו)

יח.

(שיחות-ה'ר"ן יט)

אָמַר: נִכְסְפֵי מְאֹד לְהַמְשִׁיךְ אֶת הָעוֹלָם אֶל 'עֲשִׂיָּה', שִׁיחָה חַיִּיב אֲצֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְלַמֹּד כָּךְ וְכָךְ, בְּכָל יוֹם וְלֹא יַעֲבֹר, וְכִיּוֹצֵא.

וְאָמַר: שְׂאֵפְלוֹ אוֹתָן הָאֲנָשִׁים הַרְחוּקִים מִן הַקִּדְשָׁה מְאֹד, שְׂנַלְפְּדוּ בְּמִצְוֵה רָעָה, עַד שֶׁרְגִילִין בְּעִבְרוֹת חֲסוֹשָׁלוֹם, רַחֲמָנָא-לְצַלְן רַחֲמָנָא-לְשַׁזְּבֵן - אַף-עַל-פִּי-כֵן הִבַּח שֶׁל הַתּוֹרָה גְּדוּל כָּל-כָּךְ, עַד שִׁיכוּלָה לְהוֹצִיא אוֹתָם מִן הָעִבְרוֹת שֶׁרְגִילִין בָּהֶם חֲסוֹשָׁלוֹם.

וְאִם יַעֲשֶׂה לָהֶם חֵק קְבוּעַ וְחַיִּיב חֵזֶק לְלַמֹּד בְּכָל יוֹם וְיוֹם 'כָּךְ וְכָךְ', יִהְיֶה

אִיךְ שִׁיחָה - בְּוֹדָאֵי יִזְכּוּ לְצֵאת מִמִּצְוֹתֵם הָרָעָה, עַל יְדֵי הַתּוֹרָה, כִּי כַּח הַתּוֹרָה גְּדוּל מְאֹד.

יט.

(חיי-מוהר"ן תקעג)

בְּשָׂעָה שְׂאֵמַר רַבְּנוּ ז"ל מְאֹמַר (שיחות-ה'ר"ן יט ה"ל): "נִכְסְפֵי מְאֹד לְהַמְשִׁיךְ הָעוֹלָם אֶל הָעֲשִׂיָּה" וְכוּ', וְהַפְּלִיג אִזּוּ בְּשִׁבַח 'עֶסְקֵי-הַתּוֹרָה', שֶׁאֵל לֹו מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל: "וְאִם אֶחָד הוּא בְּעַל-עֲבָרָה מִמֶּשׁ רַחֲמָנָא-לְצַלְן?"

הַשִּׁיב לֹו רַבְּנוּ ז"ל: "וְכִי אַתָּה יוֹדֵעַ גְּדוּל מַעֲלַת הַתּוֹרָה-הַקְּדוּשָׁה? הֲלֹא עֶסֶק הַתּוֹרָה הוּא גְּדוּל בְּמַעֲלָה מִשְׂמִירַת-הַבְּרִית'. כִּי "בְּרִית בִּיסוּד, וְאוֹרֵיָתָא בְּתַפְאֵרַת" (עי' בַּתְּקוּנִים בְּסוּף תְּקוּנָא תְּלִיתָא).

בְּצִיעַת הַפֶּתַח הַ, כֵּן: וְכִמוֹ שֶׁשְׂמַעְתִּי מִפִּי הַקְּדוֹשׁ ז"ל שְׂאֵמַר: "נִכְסְפֵי מְאֹד לְהַמְשִׁיךְ הָעוֹלָם אֶל עֲשִׂיָּה, דְּהִינּוּ שִׁיחָה חַיִּיב לְכָל אֶחָד בְּכָל יוֹם לְלַמֹּד כָּךְ וְכָךְ כִּפִּי עֲרַפּוּ" וְכוּ'. וְשֶׁאֲלַתִּי אוֹתוֹ אִזּוּ: "הֲלֹא יֵשׁ בְּנֵי אָדָם בְּעַלֵּי עִבְרוֹת רַחֲמָנָא-לְצַלְן? - הַשִּׁיב בְּלִשׁוֹן גְּעֵרָה קְצַת: "אִין אַתָּה יוֹדֵעַ כַּח הַגְּדוּל שֶׁל הַתּוֹרָה" וְכוּ'.

וְכִנְתּוֹ הִיָּתָה: שְׂאֵפְלוֹ מִי שְׂנַלְפֵד בְּעִבְרוֹת חֲסוֹשָׁלוֹם, וְנִדְמָה לֹו שְׂאִי-אֶפְשָׁר לֹו לְצֵאת מִשָּׁם, אִם אַף-עַל-פִּי-כֵן הִיָּה קוֹבֵעַ לֹו שְׁעוּרִים קְבוּעִים לְתוֹרָה בְּכָל יוֹם וְיוֹם - הִיָּה 'כַּח הַתּוֹרָה' מִתְגַּבֵּר, עַד שֶׁגַּם הוּא הִיָּה נִתְתַּקֵּן וְיוֹצֵא מִמֶּה סוּף כָּל סוּף.

"בשמיעת האזן" (משנה ו)

כ.

(ח"א יט, א-ט-בסוף)

קָשָׁה לְהָעוֹלָם: עַל מָה צָרִיךְ לְנַסֵּעַ לְהַצְדִּיק לְשִׁמְעַ מִפִּי, הֲלֹא אֶפְשָׁר לְעֵין בְּסִפְרִים דְּבִרֵי-מוֹסֵר!?

אִךְ בְּאֵמַת הוּא תוֹעֵלַת גְּדוּל - כִּי יֵשׁ חֲלוּק גְּדוּל בֵּין הַשּׁוֹמַע מִפִּי הַצְּדִיק-הָאֵמַת

בעצמו, ובין השומע מפי אחר האומר בשמו, מכל-שכן בששומע מפי ששומע מפי השומע - כי יורד בכל-פעם מדרגא לדרגא, רחוק מפי הצדיק.

וכן בין השומע מפי הצדיק, למעין בספר - הוא חלוק גדול ביותר וכו'.

וזהו החלוק בין השומע מפי הרב, או מפי התלמיד, או מפי הספר - כי הצדיקים הם "גברי כח עשי דברו" (תהלים קג, כ), שהם עושים ובונים הדבור של הקדוש-ברוך-הוא, הינו: הלשון-הקדש "שבו נברא העולם" וכו' - הינו: על-ידי 'מעשיהם- הטובים', זוכים לשמע דבורים מהקדוש-ברוך-הוא.

וזה בבחינת (תהלים קג, כ - סיום הפסוק הנ"ל): "עשי דברו לשמע בקול דברו" - פשרוצים לשמע דבור מהקדוש-ברוך-הוא, הם עושים תחלה את הדבור בבחינת "עשי דברו" כנ"ל, ואחר-כך שומעים אותו הדבור מהקדוש-ברוך-הוא, בבחינת: "לשמע בקול דברו" - כי בזה הדבור, הקדוש-ברוך-הוא מדבר עמו.

ושלמות הדבור של לשון-הקדש' תליא ב'יראה', ו'יראה תליא באודנין" (תקוני-זהר קכב.).

נמצא: כשהצדיק שומע הדבור של תורה מפי הקדוש-ברוך-הוא, יש להדבור שלמות.

נמצא: מי ששומע מפיו בעצמו - מקבל דבור לשון-הקדש' בשלמות, הינו ב'יראה וכו', ו'היראה תליא באודנין', כנ"ל.

אבל מי ששומע מפי אחר - הוא רחוק מזה השלמות, כי כבר ירד ממדרגתו.

ובין לומד בספר, לשומע מפי החכם, יש חלוק גדול ביותר - כי 'ספר' הוא רק ל'זכרון', כמו שכתוב (שמות יז, יד): "כתב זאת זכרון בספר", ו'ה'זכרון' הוא ב'כח-המדמה', כי גם 'בהמה' יש לה 'זכרון', כמו שאנו רואים: שגם בהמה זוכרת שבמקום זה נשכה כֵּלָב, והיא בורחת משם.

נא.

(ח"א נא, ב)

ויהיה לו 'אמונת-חכמים', התלוי ב'אדנין', בבחינת (משלי כב, יז): "שמע דברי חכמים".

נב.

(ח"א נב, א)

הענין מה שצריכין לנטע להצדיק, ולא די ב'ספרי-מוסר', מפרש בתורה (שמות יז, יד): "ויאמר ה' אל משה: כתב זאת זכרון בספר, ושים באזני יהושע".

כי אף שאמר לו לכתב בספר, אף-על-פי-כן לא הסתפק בזה, וצוה לו: "ושים באזני יהושע" - שידבר עמו פה אל פה. כי העקר: מה ששומעין מפה הצדיק.

וכמו שאמרו במדרש (דברים ירבה ג, ז) על פסוק (דברים ט, א): "שמע ישראל היום אתה עובר את הירדן וכו'" - ממה ראה לומר להם כֵּאֵן 'שמע ישראל'?

רבנין אמרי: למה הדבר דומה: למלך שקדש מטרונה בשני מרגליות, אבדה אחת מהן. אמר לה המלך: אבדת אחת, שמרי את השנייה.

כך: קדש הקדוש שברוך הוא את ישראל ב'נעשה ונשמע' (שמות כד, ז). אבדו את נעשה, שעשו את העגל. אמר להן משה: אבדתן נעשה, שמרו נשמע' - הוי: 'שמע ישראל'.

ועל-כן בשלומד מתוך ה'ספר' שהוא בחינת 'עשה', בחינת 'נעשה' - אין בזה פח כל-כך לעורר אותו, כי 'ישראל אבדו את הנעשה'.

אבל כששומע מפה הצדיק - הוא בחינת 'נשמע', שזה הפתר נשאר להם לישראל, כנ"ל.

נג.

(ח"ב עב)

דע: שלראות את-עצמו עם הצדיק-האמת, הוא גם-כן דבר גדול מאד. בודאי כשזוכין לשמע מפיו תורה, הוא מעלה יתרה.

"בעריכת שפתיים" (משנה ו)

נד.

(ח"א עד)

יש 'דבור בלא דעה', ו'דבור בדעה', בחינת 'הושענא-רבא' ו'שמחת-תורה'.

כי 'הושענא-רבא' - הוא בחינת 'דבור בלא דעה', בחינת 'ערבה', כי "ערבה דומה לשפתיים" (תנחומא אמור, זהר צו לב, פנחס רנו).

כי איתא בזהר-הקדוש (קדשים פה:): "אית מאן דלעי באורייתא ומגמגם בה בגמגומא דלא ידע, כל מלה ומלה סלקא

לעילא, וקדשא-ברוך-הוא חדי בהאי מלה, וקביל לה, ונטע לה סחרנין דהאי נחלא, ואתעבדו מאנון מליו, אילניו רברבין, ואקרון (ויקרא כג, מ): 'ערבי נחל'.

נמצא: ש"ערבי נחל", הם בחינת 'דבור בלא דעה'.

אבל 'שמחת-תורה' - הוא בחינת 'דבור בדעה', והוא ה'חיות של הנפש'.

כמו שכתוב בזהר (קדשים פה:): "זכאין אנון דידעי אורחוי דאורייתא, ומשתדלי בה בארץ מישור, דאנון נטעין אילנא דחייך לעלא, דכלא אסותא" וכו'.

שהוא בחינת 'הכמה', בחינת 'מחיר-דגדלות', בחינת 'דבור בדעה', בחינת ה'תורה', בחינת 'שמחת-תורה', בחינת 'רפואת-הנפש', בחינת "אילנא דאסותא".

[לקוטי-עצות, תלמוד-תורה מט: "על-ידי שמתנגע בתורה עד שזוכה לידע אותה ולהבינה, על-ידי-זה מרפא את נפשו, ומעלה אותה למקום שרשה, וממתיק כל הדינים, והוא נוטע "אילנא דחיי לעלא, דכלא אסותא" (זהר קדושים פה:).

גם הוא מקים ומחדש כל העולמות, ומגלה כבודו יתברך בעולם, שזהו עקר התכלית של כל עבודת האדם, כדי שיתגלה כבודו יתברך שמו. וב'לקוטי-עצות (תלמוד-תורה נ: "מי שעוסק בתורה ואינו יכול להבין, גם זה טוב מאד, כי כל דבור עולה למעלה, והקדוש-ברוך-הוא שמח בהם, ונעשה מהם בחינת "ערבי נחל").

נה.

(ח"א עה)

כל הדבורים שמדברים בתורה ותפלה - הם בבחינת 'העלאת מיין-נוקבין', שהוא בחינת 'שלום', כמו שכתוב (ישעיה נז, ט): "בורא ניב שפתיים שלום".

שקבל עליו על תורה, שהיא בחינת אנפין-
נהירין, פנ"ל.

"באימה, ביראה" (משנה ו)

כז.

(ח"ב עה)

וצריך לדבר בתורה או בתפלה, עד
שיהיה הגוף בטל ואפס. ובמה
הוא בא לדבר זה, ביראה'.

כח.

(ספר-המדות, למוד יב)

'יראה' מתלמיד-חכם, מסגל ללמוד.

"בענוה" (משנה ו)

כט.

(ח"א יד, ה)

"אין אדם זוכה לתורה, אלא על-ידי
שפלות", כמו שאמרו חז"ל (ערובין נד.
גדרים נה. - על במדבר כא, יח): "וממדבר מתנה".

שישבר גאותו מ'ארבע' בחינות
שפלות'. כי צריך האדם להקטין
עצמו: - א) לפני גדולים ממנו. ב) ולפני בני-
אדם בערפו. ג) ולפני קטנים ממנו. ד)
ולפעמים שהוא בעצמו 'קטן שפקטנים',
וצריך להקטין עצמו כנגד מדרגת עצמו,
וידמה בעיניו שהוא למטה ממדרגתו,
בבחינת (שמות טז, כט): "שבו איש תחתיו".

זזה עקר תקון הבריאה וכו' - כי בשעת
בריאה, נפלו עולמות למטה, על-ידי
שבירת-כלים. וה'עולמות' הן בחינת
אותיות', ונתפזרו לכמה ניצוצות. ועל-ידי
העלאת מיין-נוקבין' של תורה ותפלה -
נעשה צרוף מהניצוצות והאותיות, ונעשה
'עולם'.

זזהו בחינת 'שלום'. כי קדם שמכניס אלו
הניצוצות והאותיות תוך 'דבורי תורה
ותפלה' - אין להם שום צרוף וחרבור, והם
בבחינת שברים ומחלקת, כי כל ניצוץ
מתגבר על חברו. וכשמכניסם אל ה'דבור-
דקדשה' - הוא מצרפם ומחברם, שזהו
בחינת 'שלום'.

כי על-ידי ה'דבור-דקדשה' של תורה
ותפלה' - נעשה 'העלאת מיין-נוקבין',
שעל-ידי-זה נעשה 'שלום', שעל-ידי-זה
נתתקנין ונתחדשין כל העולמות הנפולין,
ונחשב פאלו בראן מחדש.

"בבנית הלב" (משנה ו)

כו.

(ח"א קא)

"כל המקבל עליו על תורה, מעבירין
ממנו על מלכות ועל דרך ארץ" (אבות
פ"ג מ"ה) - הינו: מי שלומד בעיון, שמעין
ומבין חכמות-התורה, שזהו בחינת 'אנפין-
נהירין'.

על-ידי-זה: "מעבירין ממנו על-מלכות
ועל דרך-ארץ" - כי נתבטל
ממנו השעבוד והתאוות והמדות-רעות
שלהם, שהם בחינת 'אנפין-חשוכין', על-ידי

ל.

(ח"א טו, ד)

בְּחִינַת 'סִינִי' הוּא בְּחִינַת 'שְׁפָלוּת', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (סוֹטָה ה.): "שֶׁהֵנִיחַ הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כָּל הַהָרִים, וְלֹא נָתַן הַתּוֹרָה אֲלָא עַל הַר-סִינִי".

וְחַז"ל אָמְרוּ (שָׁם ה.): "שֶׁתַּפְּלַת הַשָּׁפָל אֵין נִמְאָסָת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים נא, יט): לֵב נִשְׁבַּר וְכוּ".

וְעַל-יְדֵי 'תַּפְּלָה בְּמִסִּירַת-נַפְשׁ', שֶׁמִּבְטֵל כָּל גְּשָׁמִיּוֹתוֹ וְאֵין גְּבוּל. וְכֵשׁ אֵין גְּבוּל - אָזִי יָכוֹל לְהַשִּׁיג הַתּוֹרָה-שֶׁלְעַתִּיד, שֶׁהִיא 'אֵינָה גְּבוּל', וְאֵין נִתְפַּסֶּת בְּגְבוּל.

לא.

(ח"א קסב)

אִם הוּא בְּתַכְלִית הָעֲנִיּוֹת, שֶׁהוּא 'אֵין מִמֶּשׁ - אֶפְשָׁר שִׁיְהִי "תּוֹרָה וְגִדְלָה בְּמָקוֹם אֶחָד" (גִּטִּין נט. סְנֵהֲדִין לו.).

לב.

(ח"ב עב)

וְכֻלָּל הַיּוֹצֵא: שְׁמִי שֶׁבֵּא אֶצֶל 'צְדִיק-אֱמֵתִי' וְשׁוֹמֵעַ מִפִּי תּוֹרָה - רְאוּי שִׁמְשֵׁךְ עָלָיו 'בוֹשָׁה וְשְׁפָלוּת' גְּדוֹל מְאֹד.

וְזֶה סִימָן שֶׁהִיא אֶצֶל צְדִיק-אֱמֵתִי: כְּשֶׁנִּמְשָׁךְ עָלָיו 'בוֹשָׁה וְשְׁפָלוּת', עַל-יְדֵי שֶׁשָּׁמַע מִפִּי אֵיזָה דְבַר-תּוֹרָה, כִּי עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁמִּמֶּשֶׁךְ הַצְדִּיק-הָאֱמֵתִי, עַל-יְדֵי-זֶה נִמְשָׁךְ 'בוֹשָׁה', כְּמוֹ שֶׁהִיא בְּשַׁעַת 'מִתְן-תּוֹרָה'.

לג.

(לקוטי-הלכות, חזמת-מטלטלין ד, ד)

עֵקֶר 'קַפְּלוּת-הַתּוֹרָה' הוּא: כִּדֵּי לְהַמְשִׁיךְ אֲלֻקוֹתָיו יִתְבָּרַךְ לְמַטָּה.

וְעַל-כֵּן נִתְּנָה הַתּוֹרָה בְּהַר סִינִי, "שֶׁהוּא הַר הַשָּׁפָל וְהַנְּמוּךְ שֶׁבְּכָל הָהָרִים" (בַּמְדַּבְּרֵי רַבָּה יג, ג) - כִּי הַתּוֹרָה נִמְשָׁכַת אַחַר מִי שֶׁהוּא עָנּוּ וְשָׁפָל. וְכֵן נִתְּנָה עַל-יְדֵי מִשָּׂה רַבֵּנוּ שֶׁהִיא "עָנּוּ מְאֹד מִכָּל הָאָדָם" (בַּמְדַּבְּרֵי יב, ג).

כִּי עֵקֶר הַתּוֹרָה, הוּא בְּחִינַת 'כַּחַת-הַמּוֹשָׁךְ', לְהַמְשִׁיךְ אֲלֻקוֹתָיו יִתְבָּרַךְ לְמַטָּה, שֶׁזֶה זֹכֵיךְ עַל-יְדֵי 'עֲנוּה וְשְׁפָלוּת' דִּיקָא.

"בְּשִׁמְחָה" (מְשֻׁנְהוּ)

לד.

(ח"א כד, ב)

עַל-יְדֵי 'שִׁמְחַת הַמְצוּחָה' - נִשְׁלָם הַקֶּדְשָׁה, וּמַעֲלָה הַחַיּוֹת וְהַקֶּדְשָׁה שֶׁבְּקִלְיֹת.

לה.

(ח"א ל, ה)

עֵקֶר הַשִּׁמְחָה הוּא מִן הַמְצוּחוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים יט, ט): "פְּקוּדֵי הַיְשָׁרִים מִשְׁמַחֵי לֵב". וְעֵקֶר הַשִּׁמְחָה הוּא בְּ'לֵב', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם ד, ח): "נָתַתָּ שִׁמְחָה בְּלִבִּי".

לו.

(ח"א סה)

הַשִּׁמְחָה - הוּא 'כְּלִי' אֶל 'הַדּוֹשִׁיךְ-דְּאוֹרֵיתָא'.

לז.

(לקוטי-הלכות, פְּרִיָּה-וּרְבִיָּה וְאִישׁוֹת ג, ח)

נִקְדָּת כָּל הַמְצוּחוֹת וּמַעֲשִׂים-טוֹבִים, הוּא הַשִּׁמְחָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים יט, ט):

"פקודי ה' ישרים משמחי לב", וכמו שאנו מבקשים תמיד (תפלת ערבית): "ונשמח בדברי תורתך ובמצוותיך לעולם ועד".

כי עקר שלמות העבודה של תורה ומצוות - הוא דיקא בשזוכין לעשותם בשמחה, וכמו בא בספרים, ובפרט ב'כתביהאר"י' (שער רוח הקודש ג): "מגדל האזהרה לעסק בתורה ובמצוות בשמחה, וכמו שכתוב (דברים כח, מז): 'תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב' וכו'".

"בשמוש חכמים" (משנה ו)

לח.

(ח"א סו)

זה בחינת (שמות לד, ו): "ורב חסד" - כי הלומד את תלמידו הלכה אחת, הוא עושה עמו חסד, כמו שאמרו רז"ל (כתבות צו): "כל המונע תלמידו מלשמשו, פאלו מונע ממונו חסד". ו"שמוש חכמים" (אבות פ"ו מ"ו) - זה בחינת 'הלכות' שהתלמיד מקבל מהרב.

לט.

(ח"ב ב)

"שמוש חכמים" (אבות פ"ו מ"ו) - זה בחינת 'הלכות'.

"בישוב הדעת" (משנה ו)

מ.

(ח"א נו, ז)

'שבועות' הוא בחינת 'שכל גדול וגבוה מאד', שהוא 'חסד עליון'.

ורחמים גדולים. כי 'גדל הרחמים' תלוי בגדל הדעת, כי "בשעת מתן תורה נראה להם כזקן מלא רחמים" (מכילתא בשלח ויתרו), וזקן הוא ב'ישוב הדעת', ובזה תלוי 'גדל הרחמים'.

מא.

(ח"ב י)

מה שהעולם רחוקים מהשם יתברך ואינם מתקרבים אליו יתברך - הוא רק מחמת שאין להם 'ישוב הדעת', ואינם מישבין עצמן.

והעקר: להשתדל לישוב עצמו היטב, מה התכלית מכל התאוות ומכל עניני העולם הזה, הן תאוות הנכנסות לגוף, הן תאוות שחוץ לגוף, כגון כבוד, ואזי בודאי ישוב אל השם.

אך דע: שעלידי 'מרה שחורה' - אי אפשר להנהיג את המוח כרצונו, ועל כן קשה לו לישוב דעתו.

רק עלידי ה'שמחה' - יוכל להנהיג המוח כרצונו, ויוכל לישוב דעתו. כי 'שמחה' הוא 'עולם החרות', בבחינת (ישעיה נה, יב): "כי בשמחה תצאו", שעלידי 'שמחה', נעשין 'בן חורין' ויוצאין מן הגלות.

ועל כן כשמקשר שמחה אל המוח - אזי מחו ודעתו 'בן חורין', ואינו בבחינת 'גלות', ואזי יוכל להנהיג את מחו כרצונו ולישוב דעתו, מאחר שמחו בחרות ואינו בגלות.

כי עלידי 'גלות', אין הדעת מישב, כמו שדרשו רז"ל (מגלה יב): "על בני עמון ומואב, דמיתבא דעתיהו, מחמת שלא הלכו בגלות".

מב.

(שיחות-הר"ן מז)

צריך לזה זכיה גדולה, שיזכה לישוב עצמו שעה אחת ביום, ושיהיה לו חרטה על מה שצריכין להתחרט.

כי לאו כל אחד זוכה לישוב הדעת איזה שעה ביום, כי היום הולך וחולף ועובר אצלנו, ואין לו פנאי לישוב עצמו אפלו פעם-אחת כל ימי חייו.

על-כן צריכין להתגבר, לראות ליחד לו פנאי, לישוב עצמו היטב על כל מעשיו אשר הוא עושה בעולם, אם כן הוא ראוי לו לבלות ימיו במעשים כאלו!?

ומחמת שאין האדם מישוב עצמו ואין לו דעת, ואפלו אם יש לו לפעמים איזה 'ישוב-הדעת' - אין הדעת המישוב מאריך זמן אצלו, ותכף ומיד חולף ועובר הדעת ממנו, וגם אותו המעט הדעת שיש לו, אינו חזק ותקיף אצלו - מחמת זה אין מבינים שטות העולם-הזה.

אבל אם היה להאדם שכל מישוב חזק ותקיף - היה מבין: "שהכל שטות והבל" וכו'.

מג.

(שיחות-הר"ן עו)

תמיד היה [רבנו ז"ל] ב'ישוב-הדעת'. ובנין זה, היה חדוש נפלא, ואי-אפשר לספר מזה כלל. ומחמת זה היה לו פנאי על כל דבר.

מד.

(שיחות-הר"ן פג)

בענין היראות והפחדים, שאדם מתירא ומתפחד על-פי הרב מכמה דברים, או מבני-אדם שאינם יכולים להזיק לו כלל.

והדבר נראה: שרק בסוף כשהאדם נסתלק ושוכב על הארץ ורגליו אל הדלת - אז יהיה לו 'ישוב-הדעת' באמת, ויסתכל על-עצמו ויראה האמת: שכל היראות והפחדים שהיה מתירא מאיזה בני-אדם שעמדו פגודו, היה הכל שטות והבל, ובחנם היה לו יראות ופחדים מהם, כי "מה יעשה לו אדם"? (על-פי תהלים קיח, ו).

וכן לענין התאוות - כי אז יראה היטב: אשר בחנם כלה בהבל ימיו ובשטותים ובלבולים כאלו, ומי הכריח אותו לזה? וכו'.

כי רק אז יראה האמת היטב היטב.

וכן בענין התאוות הוא גם-כן כן ממש - שאף-על-פי שהאדם יודע שהתאוה הזאת הוא שטות והבל, אף-על-פי-כן יש דבר אצל האדם שהוא מתאוה התאוה. אף-על-פי שהאדם יודע שהוא הבל גמור וכו'.

ועל-כן בודאי אם האדם יישוב עצמו היטב היטב - בקל יוכל לסלק ממנו כל היראות והפחדים, וכן כל התאוות - מאחר שיודע: שבאמת אינם כלום וכו'.

מה.

(ספר-המדות, ממון עז)

מי שעושה מעשיו במהירות, בלי 'ישוב-הדעת' - נעשה 'בעל-חוב'.

"במקרא" (משנה ו)

מו.

(שיחות-הר"ן רנא)

בימי אלו ועשרת-ימי-תשובה וימים-נוראים עד הושענא-רבא, צוה לכמה אנשים: לומר אז כל ספרי תנ"ך [תורה נביאים

[כתובים] מתחלתם ועד סופם. וגם הוא בעצמו נהג כך במה פעמים.

מז.

(בוכבי-אור, שיחות וספורים ח"ב כא)

רבנו ז"ל אמר: "מיין מוסר ספר איז תנ"ך" [הספר מוסר שלי הוא תנ"ך] (תורה נביאים וכתובים). ומהרנ"ת ז"ל האריך בזה ואמר: "שצעת ונבואת כל נביא סובבת לנפשות ישראל גם עתה".

מח.

(עלים לתרופה, מכתב הסתלקות מהרנ"ת ז"ל)

אחר-כך אמר לנחמן בן עוזר: "שיתן לו כל טוב!" ולא ידע מה הוא רוצה. ופרש לו: "תן לי ה'תנ"ך, זהו כל טוב!"

"במשנה" (משנה ו)

מט.

(שבחי-הר"ן ח)

וספר: שכל למודו בא לו ביגיעה גדולה, כי בתחלה היה לומד 'משניות', ולא היה מבין למודו. והיה בוכה הרבה לפני השם-יתברך שיאיר עיניו, והיה בוכה ובוכה כל כך, עד שזכה שיוכל ללמוד 'משניות'.

נ.

(שיחות-הר"ן נג)

ענה ואמר: "אשרי מי שזכה לאכל במה פרקים משניות" וכו'!

נא.

(שיחות-הר"ן קפה)

לכמה אנשים צוה: "לומר ח"י פרקים משניות בכל יום!"

נב.

(ח"א יא, ה)

'שמירת-הברית' יש בו שני בחינות: (א) יש מי שזווגו בששת ימי החל, ואף-על-פי-כן הוא שומר את בריתו על-פי התורה, שאינו יוצא מדיני התורה. (ב) ויש מי שהוא שומר הברית, שזווגו משבת לשבת. והוא בחינת: 'יחודא-עלאה', ו'יחודא-תתאה'.

וזה בחינת 'שדי של שבת' - 'שאמר לעולמו די' (תגינה יב), שצמצם עצמו מכל המלאכות. וזה בחינת 'יחודא-עלאה'.

ויש בחינת 'שדי של חל' - שגם בחל יש צמצומים ממלאכה לחברתה. וזה בחינת "מט"ט, ששלטנותה ששת ימי החל" (תקוני-זוהר ב: לד).; בחינת "ששה סדרי משנה" (זהר משפטים קטו). וכו'.

וזה בחינת 'יחודא-תתאה' - הינו: שהקדוש-ברוך-הוא מלביש את-עצמו במט"ט בששת ימי החל, ומנהיג העולם על-ידו.

נג.

(ח"א עט)

בשעושה 'תשובה-שלמה', שידחה הרע לגמרי, ונעשה כלו טוב - זהו בחינות 'משה משיח', דאמר בה: "ומטה האלקים בידי" - שהיה בידו להפך מרע לטוב. "ומטה - דא 'מט"ט', מסטרה חיים ומסטרה מיתה" (זהר בראשית כז).

כי 'מט"ט' - הוא בחינות 'משנה', בחינות 'ששת ימי החל', בחינות 'ששה-סדרי-משנה', שכלולים מששה בחינות: פשר ופסול, טמא וטהור, אסור ומתיר, פנוע ופנוע (תקוני-זוהר-תדש).

ועל-כן אלו בני-אדם שאינם קבועים
 עדין בעבודת הבורא-יתברך, ואין
 תשובתם שלמה עדין, רק לפעמים נופל לו
 'הרהור-תשובה' ומתחיל קצת בעבודתו
 יתברך, ואחר-כך נופל מזה וחוזר למקומו,
 ואחר-כך חוזר ונתעורר, וחוזר ונופל, מטוב
 לרע ומרע לטוב.

זאת ה'תשובה' היא בחינות 'ששת ימי
 החל', בחינות 'פֶּשֶׁר ופֶּסוּל' וכו',
 כנ"ל. כי הוא גם-כן פעם 'בֶּשֶׁר' ופעם
 'פֶּסוּל', פעם 'טָמֵא' ופעם 'טָהוֹר' וכו', כי אין
 לו נִיחָא.

אבל כשעושה 'תשובה-שלמה' - זהו
 בחינות 'שבת', שיש לו 'נִיחָא' וכו' -
 שיש לו 'מנוחה' מכל וכל, ונדחה ה'רע'
 לגמרי וכו'.

"במעוט סחורה" (משנה ו)

נד.

(אבנ"ה-ה'ברזל; שיח-שרפי-קדש ח"א תרלו; ח"ב תקמב)
 אחד שאל למה רנ"ת ז"ל: "שרוצה לעזב
 עבודתו בחנות, ולבלי לעסק בשום
 עסק פרנסה, ולשבת רק על התורה ועל
 העבודה, ולעבד השם בדבעי - ולחיות על
 נדבות!"

אמר לו מוהרנ"ת ז"ל: שלא נכון הדבר:
 "עכשו לבד בוער לעבודת-השם-
 יתברך, האלסטו דערביי [אתה אויחו בזה]! -
 אולם אחר-כך כשתפל מזו ההתלהבות, וגם
 לא יהיה לך פרנסה, מה תעשה אז?"

אלא עשה לך שעורים קדם שתלך
 לחנות, וגם בחנות עצמה תבין לך

ספרים, ובעת שלא יהיה לך קונים תלמד
 בהם! - ובכל רגע של פנאי שיזדמן לך,
 תשב ותהגה בתורה! - ותשתוקק ותכסף
 שהשם-יתברך יסבב סבות לטובה שתוכל
 להפטר מהעבודה לגמרי" וכו'!

ושמע לעצתו ועשה כן. ועזרו השם-
 יתברך אחר-כך ועשה לו פרצונו,
 ויכול היה לשבת רק על התורה והעבודה
 (כמדמה שהאיש הנ"ל היה רבי חיים לירסמן הזקן).

נה.

(לקוטי-הלכות, תפלה ד, יא)

באמת עקר הפרנסה הוא רק מהשם-
 יתברך לבד, כמו שכתוב (תהלים עה,
 ד-ח): "כי לא ממוצא וממערב ולא ממדבר
 הרים, כי אלקים שפט" וכו'.

וצריכין למעט בעסק ולעסק בתורה,
 ולבטח בהשם שיצליחו במעט
 העסק שעוסק, ויזמין לו פרנסתו בסבה
 קלה, ויהיה לו אמונה-שלמה בהשם-יתברך
 שהכל ממנו יתברך לבד.

נו.

(לקוטי-הלכות, חל-המועד ד, א)

עקר הרחמנות דסטרא-אחרא, הוא:
 להמשיך על האדם טרחות וטרדות
 העולם-הזה, להתיגע בעסקים ומלאכות
 בשביל פרנסה.

והסטרא-אחרא וכל האנשים הכרוכים
 אחריה, מסיתין את
 האדם ותולין הכל ברחמנות, כאלו יש להם
 רחמנות גדול עליו, ואומרים לו: "מה אתה
 חושב? הלא אתה צריך לחיות, לפרנס
 עצמך ואשתך ובניך, ואתה צריך לרחם
 עליך ועליהם לבקש פרנסה!"

ועל-ידי-זה מביאין אותו: שיפרק ממנו על תורה, וימשיך על עצמו על דרך ארץ, שהם כלל כל הל"ט מלאכות והיגיעות בשביל פרנסה, ומאומה לא ישא בעמלו" (קהלת ה, יד).

ועקר הרחמנות: הוא הרחמנות האמתי - לרחם על האדם להביאו לתכלית הנצחי, כי בעולם-הזה אין שום תכלית כלל וכו'.

כי עקר הרחמנות: לדבר על לב, שיעסק רק בתורה, והשם-יתברך בודאי יפרנסו בסבה קלה, כמו שכתוב (אבות פ"א מט"ו): "עשה תורתך קבע ומלאכתך עראי" וכו'.

וכמו שאמרו רז"ל (ברכות מה:): "דורות הראשונים שעשו תורתן קבע וכו', זה וזה נתקיימה בידם" וכו', וכמו שכתוב (ירמיה ב, לא): "הדור אתם ראו דבר ה'", ודרשו רז"ל (מכילתא בשלח ה): "שאמר להם ירמיה, ראו במה נתפרנסו אבותיכם" וכו'.

נז.

(לקוטי-הלכות, רבית ג, א)

אם היה להאדם בטחון חזק מאד, לא היה צריך לעשות שום סבה בשביל פרנסה.

כי עקר מה שצריכין לעשות איזה סבה קלה על-כל-פנים בשביל פרנסה - הוא כדי לעשות צנור וכלי לקבל השפע היורד מלמעלה.

ואם היה לו בטחון חזק - היה עושה הפלי והצנור על-ידי הבטחון בעצמו, כי על ידי הבטחון עושה פלי לקבל השפע, כמו שאמר רבנו ז"ל במקום-אחר (ח"א עו).

נח.

(לקוטי-הלכות, שבועות ב)

'אמת', הוא ראש' תוך' סוף'. וצריך שיהיה האמת בשלמות, מראשו עד תוכו, עד סופו האחרון - שיהיה כל פונתו מתחלה ועד סוף רק בשביל האמת-לאמתו.

למשל: בשעוסק במשאומתו, ואם ישאלו אותו: "למה אתה מיגע עצמך כל-כך, יומם לא תנוח לילה לא תשכב, ומה יהיה התכלית מזה וכו'?"!

דרך הרב להשיב: "מה לעשות? הלא אני צריך להתגע בשביל לפרנס את בני, לגדלם לתלמוד-תורה ולהשיאם" וכו'!

ובודאי יש בזה אמת הרבה, כי בודאי צריכים לפרנס בניו וכו' - אבל אף-על-פי-כן אין זה אמת בשלמות.

כי אין זה דרך-התורה, להפקיר עצמו לגמרי משני עולמות, ולעשות הטפל עקר, והעקר טפל, להשליך חס-ושלום עסק התורה והתפלה אחרי גוון, ולרדף אחר הקמון כל ימי חייו, ומאומה לא ישא בעמלו" (קהלת ה, יד).

ועל-פירב אינו פועל כלום ביגיעתו, "כי לא ממוצא וממערב" וכו' (תהלים עה, ז), "ולא בכח יגבר איש" (שמואל א ב, ט) - כי השם-יתברך יכול לפרנס את האדם בסבה קלה.

ועל-כן הזהירנו רבותינו ז"ל (אבות פ"א מט"ו): "עשה תורתך קבע ומלאכתך עראי", וכמו שכתוב (ירמיה ב, לא): "הדור אתם ראו דבר ה'", ואמרו רז"ל (מכילתא בשלח): "ראו במה נתפרנסו אבותיכם".

"במעוט שנה" (משנה ו)

ס.

(ח"א רנג)

דע: ש'מעוט שנה' מ'מעט 'תאות-נאוף'.
 פי יש 'אש' באדם מתחלת התולדה,
 ש'מזה בוערין באדם כל התבערות של כל
 התאות וכו', ועל-ידי 'מעוט שנה' - ה'אש'
 ה'זה נחלש ואין לו כח לבער. אך ש'מזיק
 להמח 'מעוט שנה'.

וכן רבוי שנה, כ'שהאדם מכריח עצמו
 לישן הרבה - גם זה מחליש וממעט
 ה'אש' הנ"ל, וגם זה מזיק להמח.

רק כ'שאדם ישן במדה פראוי - אזי
 'תאות-המשגל בתקפה וכחה, פי לא
 נחלש האש הנ"ל.

(הערת מוהרנ"ת בתוך התורה: כפי שהבנתי משיקתו
 - הכונה: שאין מועיל שום עצה למעט 'תאות-נאוף' על-
 ידי איזה תחבולה - פי מזיק להמח. פי ה'זה אפשר
 להחליש התאנה על-ידי 'מעוט שנה' או רבוי שנה, אבל
 שניהם מזיקים להמח. על-כן אין חקמה ואין עצה פגוד
 זה - רק להתחזק להיות 'גבור לכבש את יצרו' (אבות פ"ד
 מ"א) - והשם יעזר לו לסלק 'תאנה זאת' מאתו).

סא.

(לקוטי-הלכות, השפמת-הבקר ג, ד)

העקר לקום בחצות, וגם מי שאינו יכול
 לעמד בחצות, כ'שמתגבר על-כל-
 פנים לעמד קדם אור היום לעסק בתורה
 ועבודה - על-ידי-זה פותח 'שבילי השכל'
 וכו', לפי בחינתו כפי עבודתו.

וגם יש הרבה שיש להם עשר גדול,
 ורודפים יותר ויותר, וגם הם אומרים:
 "שפונתם בשביל האמת", פנ"ל. אבל אין זה
 אמת שלם, פי "הלב יודע: אם לעקל אם
 לעקלקלות" (סנהדרין כו.).

וכן אפלו ב'עסק-התורה' יש כמה בחינות
 אמת, והשם יודע האמת-לאמתו.
 ועקר האמת, הוא כ'שהוא אמת מראש ועד
 סוף.

נט.

(לקוטי-הלכות, אבדה-ומציאה ג, ו)

עקר 'שכחת-התורה' מרב בני-ישראל -
 הוא על ידי 'תאות-מזון', כ'אשר אנו
 רואין בחוש בהרבה בני-אדם, שבטלים
 מהתורה על-ידי טרדתם במזון, שרודפים
 אחר פרנסתם כל ימיהם, ואינם עוסקים
 בתורה, עד ששוכחים אותה לגמרי רחמנא-
 לצלן.

כמו שאנו רואין כמה אנשים: שבימי
 נעוריהם היו בני-תורה, והרבה שהיו
 מפלגים בלמוד בימי נעוריהם, ואחר-כך על-
 ידי ש'יצאו לשוק, נפלו חסו'שלום ל'תאות-
 מזון, ונטרדו בפרנסתם.

עד שבטלו את התורה, עד ששכחו אותה
 לגמרי, ולא האמינו בהשם שיוכל
 לפרנסם בסבה קלה, ולא קבעו עתים
 לתורה, פי נמשכו אחר 'תאות-מזון', עד
 שנדמה להם שצריכין להתנגע כל ימיהם על
 הפרנסה, וזה וזה לא עלתה בידם.

"במעוט שיחה" (מסנהו)

סב.

(ח"א ד, ח)

זה ידוע (משנת-חסידים, עשיה-גופנית פ"א מ"א):
 "שכל המדות-רעות ותולדותיהן,
 נמשכין מארבעה יסודות, מארבע מרות
 וכו'. דברים-בטלים ותולדותיהן, נמשכין
 מ'חי'; גאונה ותולדותיהן נמשכין מ'מדבר'."

ומי שרוצה לילך ב'דרך-הקדש' - צריך
 לשבר כל המדות-רעות; ויספר לפני
 התלמיד-חכם, הינו 'דוי-דברים'. והתלמיד-
 חכם יפרש ויברר לו דרך לפי שרש נשמתו.

ועל-ידי ה'צדקה' שנותן לתלמיד-חכם -
 נצול ממדות-רעות של שני
 יסודות 'חי מדבר', שהן 'דברים-בטלים'
 ו'גאונה', ותולדותיהן.

כי על-ידי 'דברים-בטלים' ו'לשון-הרע'
 בא 'עניות' וכו'; גם ב'גאונה' אמרו
 (קדושין מט:): "סימן לגסות-הרוח - עניות".
 ועל-ידי 'צדקה', נתעשר וכו'.

נמצא: על-ידי 'צדקה', נצול ממדות-
 רעות של שני יסודות, 'חי מדבר'
 וכו'.

סג.

(ח"א עה)

צריכין לדבר רק 'דברים קדושים',
 בדברי תורה ותפלה, "ולא
 בדברים אחרים" (יומא יט: על: "ודברת בם". דברים
 ה, ז) - כדי להעלות הניצוצות, לתקן כל
 העולמות.

כי עקר הבריאה היתה על-ידי ה'דבור',
 כמו שכתוב (תהלים לג, ז): "בדבר ה'
 שמים נעשו".

ועל-ידי ה'שבירה' - נפלו 'ניצוצות' בכל
 הדברים, במאכל ובמשטה
 ובמלבוש, ובכל התענוגים שפעולם.

וה'ניצוצות' הם 'אותיות'. וקדם שמוציא
 אל ה'דבור', הם בחינת 'דס',
 והוא בחינת 'נפש' וכו'. וכשיצאה ל'דבור',
 הוא בחינת (שיר-השירים ה, ז): "נפשי יצאה
 בדברו".

כי קדם שמכניס אלו ה'ניצוצות'
 וה'אותיות' תוך 'דבורי תורה ותפלה' -
 אין להם שום 'צרוף וחבור', והם בבחינת
 'שברים ומחלקת' - כי כל ניצוץ מתגבר על
 חברו.

וכשמכניסם אל ה'דבור דקדשה' - הוא
 מצרפם ומחברם, שזהו
 בחינת 'שלום' וכו'.

נמצא: שצריך בה'ניצוצות' הנ"ל, לדבר
 ב'דברי תורה ותפלה', "ולא
 בדברים אחרים" (יומא יט: וכו').

וקדם התקון - דהינו: קדם שמוציא
 ה'ניצוצות' אל ה'דבור דקדשה' -
 אזי הם בבחינת (בראשית לב, לב): "צלע על
 ירכו". ובהציאה אל ה'דבור' - הם בבחינת
 (שם ב, כב): "ויבן את הצלע".

וזהו פרוש הגמרא (ספח נג, תענית כה, מגלה
 כב): "לוי הטיח דברים כלפי מעלה,
 ואטלע" - שהוא בחינת: "צולע על ירכו".
 כי מבח שהוציא ה'ניצוצות' ב'דברים
 אחרים', נשאר בבחינת: "צולע על ירכו".

וצריך לדבר בתורה או בתפלה, עד שיהיה
 הגוף בטל ואפס וכו'.

סד.

(ספר-המדות, עניני דברים-בטלים)

[א] על-ידי דברים-בטלים, באים גנבים' (גנבה-וגזלה ח"א יג).

[ב] מי שאינו מדבר דברים-בטלים, מצליח בכל מעשיו (הצלחה יג).

[ג] מי שפסק מדברי-תורה לדברים-בטלים, תקונו-שיקום חצות (למוד פ).

[ד] קרי בא, על-ידי דברים-בטלים ונבול-פה (קרי י). ה'צמאון', הוא תקון דברים-בטלים' (תשובה ח"א צב).

"בארן אפים" (משנה ו)

סה.

(ח"א קנה)

וזה בחינת (שמות לד, ו): "ארן אפים" - הינו: מה שאינו ירא משום דבר, ואינו משגיח על שום בטול ובלבול בעבודתו, רק עושה את שלו.

זה בחינת: "ארן אפים" - שאין שום דבר יכול לבלבל אותו, כי לא אכפת לה שום דבר, רק עושה את שלו בעבודתו את השם-יתברך.

כי "ארן אפים" הוא תלוי בבחינת "אמונה" - כי "כל-זמן שיש עבודה-זרה בעולם, חרוץ-אף בעולם" (ספרי פרשת ראה). אבל על-ידי 'אמונה' שהוא 'הפך עבודה-זרה', נתבטל ה'חרון-אף', וזוכין ל'אריכת-אפים' שהוא 'הפך החרון-אף'.

הינו: שזוכה על-ידי 'אמונה', ל'אריכת-אפים' - שיאריך אפו על כל דבר

בלבול ומניעה שעובר עליו בתפלתו ועבודתו, שישבל הכל, ולא יתעצב ולא יתעצל על-ידי-זה כלל. רק יעצר רוחו ולא יכפת לה כלל, ויעשה את שלו בעבודתו, ויעבר על הכל, ולא יחוש על כל הבלבולים והמניעות כלל.

שכל-זה הוא בחינת "ארן אפים", שזוכין על-ידי 'אמונה', שהוא בחינת 'פחה-גודל וכח-הצומח' - כי על-ידי-זה הוא גדל וצומח ומצליח בעבודתו, כי לא יוכל לבלבלו שום מונע להפילו בעצבות ועצלות חסו-שלו, ולמנעו על-ידי-זה חסו-שלו, רק יעשה את שלו בזריזות ושמחה וכו'.

שאר עניני 'אריכת אפים' - נמצאים ב'פרשת פי תשא', בפסוק (שמות לד, ו): "ארן אפים"

"בלב טוב" (משנה ו)

סו.

(שיחות-הר"ן קיט)

אמר רבנו ז"ל: זהו דבר גדול מאד, מעלה גדולה מאד, "כשאוחזין בזה!" - שהוא מרצה וחספץ ומשתוקק מאד: שחברו יהיה איש כשר וצדיק, אף-על-פי שאני איני זוכה חסו-שלום לעבד את השם, על-כל-פנים יעבד ישראל השני את השם-יתברך.

ולפי דעתי נדמה לי: שזהו דבר פשוט מאד - כי בודאי אני רוצה וחספץ מאד ומשתוקק ומתגעגע מאד שיהיו כל ישראל כשרים וצדיקים-אמתיים, אפלו אם לא אזכה אני לזה, על-כל-פנים יהיה חברי

בני גילי וכל ישראל, צדיקים נוראים
אמתיים.

כי זה עקר האהבה והרחמנות שצריכין
לרחם אחד על חברו ועל כל ישראל:
"שיזכה לתכלית האמת, להיות פרצונו
הטוב באמת!" - שזהו עקר טובתן של
ישראל. וכמבאר בהתורה "כי מרחמם
ינהגם" וכו' בסימן ז לקוטי-תנינא, עין-שם.
וכו'.

[עין בפנים שמבאר שם גם ההפך מזה: מהאנשים
שמקנאים בהשגה, ושוחקים מהם ומבזים אותם,
ומחלישים דעתם וכו'].

"באמונת חכמים" (משנה ו)

זז.

(ח"א כא, ב)

ויהיה לו 'אמונת-חכמים', התלוי
ב'אדניו', בבחינת (משלי כב, יז):
"שמע דברי חכמים".

סח.

(ח"א מב)

'אמונת-חכמים' - שמאמין: שכל
דבריהם ומעשיהם
אינו פשוט, ויש בהם רזין.

סט.

(ח"א נז, א-ב בסוף)

מי שפוגם ב'אמונת-חכמים', ופורץ
גדרם - אזי "אין רפואה למפתו" (שבת
ק"ט:).

כי על ידי שאין מאמין בתלמידי-חכמים
"הנקראים חיים" (ברכות יח) - על-ידי-
זה הוא נופל בחולאת אשר "לא יאמין

בחייו" (איוב כד, כב). הינו: שאין שום אדם
מאמין שיהיה מחלי זה, פי "אין רפואה
למפתו", כנ"ל.

ותקונו: שיקים 'אמונה הנפולה', ויאמין
'אמונת-חכמים'.

ומחייבין אנהנו להאמין לכל דבריהם,
בבחינות (דברים יז, יא): "לא תסור
מן הדבר".

ועל-ידי ה'גדר' - ישנו ל'אמונת-חכמים'
וכו'. (עין בפנים באריכות).

על-כך העקר: שיהיה לו 'אמונת-
חכמים', ולהזהר בכבודם, לירא
מהם מאד.

ואף אם נראה לו מהם דבר שאינו מפרש
בהתורה כך לפי דעתו, ונדמה לו
שהם עושים חסד ושלוש בנגד התורה - הוא
צריך להאמין: שבודאי הם עושים נכונה
על-פי התורה, כי התורה נמסרה להם.

כגון: שאנו רואים שמפרש בתורה (דברים
כה, ג): "ארבעים יפנו", והם אמרו
(מכות כב:): "שלשים-ותשע מלקות דוקא" -
כי הם יודעים על-פי הדרשות והמדות, כפי
מה שנמסר להם, שצריך דוקא שלשים-
ותשע מלקות.

על-כך צריך להאמין בחכמים,
ולחשליך שכלו ודעתו רק לסמוך
עליהם, כי להם נמסרה התורה לדרשה.

ע.

(ח"א סא, א - על-פי לקוטי-עצות, צדיק נד)

על-ידי 'אמונת-חכמים' - נזדבב ה'מח',
וזוכה לשכל-ברור'.

ועל-ידי-זזה יזכה להוציא ולקבל מכל מה שלומד בתורה -
"משפטי אמת" (תהלים יט, י) דהינו: הנהגות ישראל לעבודתו יתברך, שידע איך להתנהג בכל דבר, הוא והתלויים בו.

אבל כשפוגם חסו-שלום באמונת-חכמים' - הוא נדון ב"גיעות בשר" (קהלת יב, יב), דהינו: ב'מוותרות', ב'צואה-רותחת', שעולים לו 'עשנים סרוחים' אל ה'מח', ומערבבין ומבלבלין מחו ודעתו.

ואזי אינו יכול להוציא מלמודו "משפטי אמת" ו'הנהגות-אמתיות' - אדרבא הוא מוציא דברים הפוכים מן האמת, ועל-ידי-זזה אין לו עצה שלמה לעולם, והוא תמיד מספק, ועצתו חלוקה לכאן ולכאן.

כי על-ידי פגם אמונת-חכמים' - נעשה לבו מטנף כמו 'בית-הכסא', על-ידי שנדון ב'מוותרות', כנ"ל. ועל-פן 'עצותיו', הם 'עצות נבערות', ואינו יודע לגמר עצה שלמה בלבו, איך להתנהג בשום דבר.

עא.

(ח"א סא, ה - על-פי לקוטי-עצות, צדיקנה)

עקר ה'מחלקת' שבא על האדם - הוא מחמת פגם אמונת-חכמים', על שלא האמין בצדיקים שהם החכמים, ודבריהם וספריהם הקדושים לא היו חשובים בעיניו כלום, והיו בעיניו אך למותר; מכל-שפן וכל-שפן אם חסו-שלום ה'יה מלעיג עליהם. ועל-ידי כל זה בא 'מחלקת', כפי הפגם חסו-שלום.

על-פן צריך כל אחד לשום אל לבו: להתבונן מהמחלוקות - במה הוא צריך לשוב על פגם אמונת-חכמים', שמשם בא ה'מחלוקות'.

ועל-ידי-זזה ישוב בתשובה, ויתקן פגם אמונת-חכמים', ויחזרו כל הספרים הקדושים ויהיו נחשבים בעיניו, וידע ויאמין כי כלם צריכין להעולם.

ועל-ידי-זזה יהיה נטהר מה'טנופות' הנזכרות-לעיל (באות הקדם), ויזכה ל'עצה שלמה', ועל-ידי-זזה יהיו נמתקין כל ה'צמצומים' שהם ה'דינים'; וכל מקום שיש איזה דין וצמצום, הכל נמתק על-ידי-זזה, על-ידי 'תקון האמונה' הנזכרת-לעיל, שפאמין בהצדיקים-אמתיים ובספריהם-הקדושים.

עב.

(ח"א קנג)

העקר והיסוד שהכל תלוי בו: לקשר עצמו לה'צדיק שבדור', ולקבל דבריו על כל אשר יאמר כי הוא זה, דבר קטן ודבר גדול. ולכלי לנטות חסו-שלום מדבריו ימין ושמאל, כמו שאמרו רז"ל (ספרי שופטים): "אפלו אומר לך על ימין שמאל" וכו'.

ולהשליך מאתו כל ה'חכמות', ולסלק דעתו פאלו אין לו שום 'שכל' - בלעדי אשר יקבל מהצדיק והרב שבדור. וכל זמן שנשאר אצלו שום שכל עצמו - אינו בשלמות, ואינו מקשר להצדיק.

וישראל בעת 'קבלת-התורה' היו להם 'חכמות גדולות' - כי אז היו עובדי עבודה-זרה שבימיהם, שהיה טעותם על-פי חכמות וחקירות גדולות כידוע.

ולולי שהיו משליכין מעצמן החכמות, לא היו מקבלים התורה, והשליכו החכמות, ו'האמינו בה' ובמשה עבדו" (שמות יא, לא), ועל-ידי-זזה קבלו התורה.

עג.

(ספר המדות, עניני 'אמונת חכמים')

[א] כשתסתכל בשמים כשהם זכים ובהירים - תזכה ל'אמונת חכמים' (אמונה ח"א יד).

[ב] על-ידי 'אמונת חכמים' - בא הצלחה (הצלחה יט).

ועל-ידי 'קבלת היסורין' בשמחה פראוי - על-ידי-זוהו זוכין ל'חדושי-תורה'. וזה סימן שפעל על-ידי היסורין וקבלם פראוי, כשזוכה אחר כך ל'חדושי-דאורייתא'.

"בקבלת היסורין" (משנה ו)

עד.

(ח"א סה, ג' בסוף - על-פי לקוטי-עצות, סבלנות דה)

עקר הצער שיש להאדם מהיסורין והצרות וההרפתקאות שעוברים עליו חסוֹשֶׁלום - הוא רק מחמת שלוקחין ממנו ה'דעת', עד שאין מסתכל על ה'תכלית' שהוא 'כלו טוב'.

כי אם יסתכל על ה'תכלית' - בודאי אינם 'רעות' כלל, רק 'טובות גדולות'. כי 'פונת השם-יתברך' הוא בודאי רק לטובה, אם להזכירו שישוב בתשובה, אם למרק עוונותיו על-ידי היסורין האלו.

וראוי לו לשמח מאד בהיסורין כשיסתכל על ה'תכלית' שהוא 'כלו טוב' כנ"ל.

ומזה בא מה שנטבע באדם לסתם עיניו בחזקה מאד, כשיש לו יסורים וכאבים גדולים מאד רחמנא-לצלן - כי על-ידי שפוטם עיניו, על-ידי-זוהו בורח בשרשו אל התכלית הטוב הנצחי, שאי-אפשר להפיל בו, כי-אם בסתימו דעיניו מחיזו דהאי עלמא לגמרי.

עה.

(ח"א יא, א)

על-ידי אמצעות ה'דבור', יכול לבוא ל'תבונות התורה לעמקה'.

הינו: על-ידי שהוא מדבר בהתורה ב'דבורים', כמו שכתוב (משלי ד, כב): "כי חיים הם למצאייהם", "למוציאיהם בפיה" (ערובין נד.) - מאיר לו ה'דבור' בכל המקומות שצריך לעשות 'תשובה', כמו שאמרו רז"ל (ברכות כב.): "פתח פיהו ויאירו דבריה".

עו.

(ח"א נז, א-בסוף)

כל ה'רפואות' תלויים ב'תורה', בבחינות (משלי ד, כב): "ולכל בשרו מרפא" - כי ה'תורה' נותנת פח ל'מלאכים', וה'מלאכים' משפיעים ל'עשבים', ו'עשבים' מרפאים ב'כח התורה'.

וה'תורה' שהיא 'רפואה' לכל דבר, כמו שכתוב: "ולכל בשרו מרפא" - אין מי שיודע אותה, כי אם 'חכמי-הדור',

כִּי נִמְסְרָה לָהֶם לְדַרְשָׁה בְּשֵׁלֶשֶׁעֶשְׂרֵה מְדוּת' שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרְשֶׁת בָּהֶן.

וְעַל־כֵּן "כְּשֶׁפּוֹגֵם בְּכְבוֹד תְּלַמִּיד־חֻכֵּם, אֵין רְפוּאָה לְמִפְתּוֹ" (שַׁבַּת ק"ט:ז) - כִּי עֵקֶר 'בַּח־הַרְפוּאָה' שֶׁמְקַבְּלִין מִהַתּוֹרָה, אִי־אֶפְשָׁר לְקַבֵּל כִּי אִם עַל־יְדֵי 'חֻכְמֵי־הַדּוֹר', כִּי לָהֶם נִמְסְרָה לְדַרְשׁ, וְהֵם יוֹדְעִים לְהִרְפִּיב אֹתֵיזוֹת־הַתּוֹרָה וְכוּ'.

וְאֶפְלוּ הַהֶמוֹן שְׂאִינֵם יְכוּלִים לְלַמֵּד, הֵם מְקַיְמִין 'עֶסְק־הַתּוֹרָה' בְּמָה שֶׁקּוֹרִין 'קְרִיאַת־שְׁמַע', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (מְנַחֵת צ"ט:).

"וְאָמַר (מְשַׁלְיָג, טז): 'אֲרֹךְ יָמִים בִּימִינָה, בְּשִׂמְאוּלָה עֶשֶׂר וְכְבוֹד'" (מְשַׁנָּה ז)

ע.ט.

(ח"א יב, בַּסּוּף)

לְפַעֲמִים הַתֵּנָא נוֹפֵל לְאִיזָה שְׂגִיאַה דְקָה מִן הַדְּקָה, כְּדֵי שֶׁעַל־יְדֵי־זָה יִמְשִׁיךְ לְעוֹלָם תְּרַתֵּי חַיּוּתָא.

כִּי יֵשׁ שְׁנַי מִיְנֵי חַיּוּת: 'חַיּוּת רוּחָנִי' - "אֲרֹךְ יָמִים בִּימִינָה" (מְשַׁלְיָג, טז), וְ'חַיּוּת גְּשָׁמִי' - "בְּשִׂמְאוּלָה עֶשֶׂר וְכְבוֹד" (שם).

כִּי הַתֵּנָא, עֵקֶר לְמוֹדוֹ תְּמִיד לְשִׁמְהָ, וּמְחַמַּת שְׁצָרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ 'חַיּוּת גְּשָׁמִי' לְעוֹלָם, מְפִילִין אוֹתוֹ לְלַמּוֹד שְׁלֵא לְשִׁמְהָ, וְאִזִּי נוֹטְלִין מְפִנּוֹ לְמוֹד בְּחִינַת 'לְשִׁמְהָ', מְחַמַּת הַכְּרַח לְטוֹבַת הָעוֹלָם.

וְהַתֵּנָא מְחַמַּת דְּבִקּוּתוֹ הָעֲצוּמָה בְּחַיּוּת הַרוּחָנִי, אֵינּוּ מִתִּיר אֶת־עֲצָמוֹ חֶסֶד וְשְׁלוֹם מְכַל וְכַל מ'חַיּוּת הַרוּחָנִי'.

פ.

(שִׁיחוֹת־הַר"ן ד)

עֲבָשׁוּ בְּעֵתִים הַלְלוּ, קָשָׁה מְאֹד מְאֹד שִׁיחָה מְעוֹת לְאִישׁ כָּשֶׁר. כִּי צָרִיךְ שִׁיחָה לוֹ יְרִידָה גְּדוּלָה מְאֹד חֶסֶד וְשְׁלוֹם עַד שִׁישִׁיג מְעוֹת.

וְאֶפְלוּ אַחַר הִירִידָה חֶסֶד וְשְׁלוֹם מְעַבְּדוּתוֹ יִתְבַּרַּךְ, עַדִּין לֹא כָּל אֶחָד מְשִׁיג

ע.ז.

(כּוֹכְבֵי־אוֹר, שִׁיחוֹת־וְסַפּוּרִים יב)

רַבֵּנוּ ז"ל עוֹרֵר אִישׁ אֶחָד בְּר־אוֹרֵיךְ עַל הַתְּמִדַּת הַלְמוּד, בְּזֶה־הַלְשׁוֹן: "שִׁפְתֶיךָ לֹא תִשְׁבַּתְנָה! הַתּוֹרָה תִּרְוּהָ אוֹתְךָ! הַתּוֹרָה תַּחֲזִק אוֹתְךָ! הַתּוֹרָה מְעַשְׂרֶת!"

[דִּי לִפְנֵי זֶאֱלֵן דִּיר נִישְׁט צוֹ שְׁטִיין! דִּי תּוֹרָה וְנֵעַט דִּיךְ קוֹוִיקוּ! דִּי תּוֹרָה וְנֵעַט דִּיךְ שְׁטאַרְקוּ! דִּי תּוֹרָה מַאָכְט רִייד!]

"וְאָמַר (מְשַׁלְיָג, יח): עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחֲזִיקִים בָּהּ, וְתוֹמְכֵיהָ מְאֹשֵׁר" (מְשַׁנָּה ז)

ע.ח.

(ח"א נד, ג)

'תּוֹרָה' - הוּא בְּחִינַת ה'הַסְתַּפְּקוּת'. כִּי ה'תּוֹרָה' הִיא בְּחִינַת "עֵץ חַיִּים" (בְּרֵאשִׁית ב, ט), "דִּמְזוֹן לְכָל־בֵּיה" (דְּנִיאל ד, ט"ח; זֶהר בְּרֵאשִׁית כו.) - הֵינּוּ: שִׁישׁ לְכָל אֶחָד דִּי סְפוּקוֹ מְפִנָּה.

וְגַם ב'לְמוּד־הַתּוֹרָה' בְּעֲצָמָה, יֵשׁ בְּחִינַת 'הַסְתַּפְּקוּת', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (אָבוֹת פ"ב מ"ט"ז): "לֹא עָלֶיךָ הַמְּלָאכָה לְגַמֵּר". וְעַל־כֵּן לְמוּד־הַתּוֹרָה הוּא בְּחִינַת ה'הַסְתַּפְּקוּת' הַנ"ל.

מעוֹת - כי גם הרשעים וקלי-עולם לאו כל אחד משיג מעוֹת.

אבל איש כשר באמת, רחוק מאד שיהיה לו עשירות וכו'. וגם העשירות שיש להם לצדיקים, הוא מזיק להם לעבודתם.

גם באמת: אף-על-פי שיש להם איזה מעט עשירות, אבל אף-על-פי-כן אין להם עשירות גדול מזמן כמו שיש להקלי-עולם, שיש להם אלפים ורבבות אדמים מזמנים.

וכמו שאומרים בשם רבי נחמן זקני [מהאר"צ ענקע] ז"ל: שאמר על מה שאמרו רז"ל (שב"ט סג. על מש"י ג, טז): "ארך ימים בימינה" - "ארך ימים איבא, עשר וכבוד ליבא?! - ואמרו: "כל-שכן עשר וכבוד!"

ואמר: שהוא רק כל-שכן! - הינו: שבודאי הוא קל-זחמך וכל-שכן שראוי שיהיה להם עשר וכבוד, אבל לא בפרוש - כי אף על פי כן אין להם מזמנים כמה אלפים אדומים, וכו"ל.

"ואומר (מש"י ג, טז): 'דרכיה דרכי נועם, וכל נתיבותיה שלום'" (מש"י ז)

פא

(ח"ב עא)

אשרי הזוכה להרגיש נעימות התורה, כי יש נעימות בתורה. וזהו העקר: לזכות להרגיש ה'נעימות' שיש בהתורה; "דרכיה דרכי נועם, וכל נתיבותיה שלום" (מש"י ג, טז).

"בשעת פטירתו של אדם, אין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בלבד, שנאמר (מש"י ו, כב): 'בהתהלכה תנחה אותך, בשכבה תשמור עליך, והקיצות היא תשיחה'. 'בהתהלכה תנחה אתך', בעולם-הזה. 'בשכבה תשמור עליך', בקבר. 'והקיצות היא תשיחה, לעולם-הבא'" (מש"י י)

פב

(ח"ב יב)

כשאדם הולך בדרך או פשהולך בדרכים ברוחניות - אזי התורה הולכת לפניו, בבחינות (מש"י ו, כב): "בהתהלכה תנחה אתך".

פי יש בזה פמה בחינות, פי כל אחד לפי תורתו.

ולפני כל תורה, יש בחינות 'ספקות' הנ"ל, כגון ב'חדושי-תורה', קדם שמחדשין יש פמה ספקות ובלבולים קדם שמברר ומלבן הדבר פראוי - בחינת (בראשית ב, ט): "עץ הדעת טוב ורע", בחינת 'נגה'.

וכשמגיע אל התורה בעצמה - זה בחינת (שם): "עץ החיים" וכו'.

פג

(שיחות-הר"ן נא)

ענה ואמר: או שצריכין לזה רחמנות מהשם-יתברך, או יגיעות ועבודות, או שניהם! קדם שזוכין שיעמדו וישקטו שמרי הפח למטה, עד שלא ירצה שום דבר בעולם ויהיה הכל שוה אצלו.

"בהתהלכה תנחה אתך בשכבה תשמור עליך והקיצות היא תשיחה" (מש"י ו, כב) - הינו: שהכל שוה

"חמשה קנינים קנה לו הקדוש-ברוך-הוא בעולמו, ואלו הן: תורה קנין אחד, שמים וארץ קנין אחד, אברהם קנין אחד, ישראל קנין אחד, בית המקדש קנין אחד. בית המקדש מנין וכו', ואומר (תהלים עח, ג'): "ויביאם אל גבול קדשו, הר זה קנתה ימינו" (משנה יא)

פה.

(ח"א טו, א-ב-ג-ד-ו)

לטעים טעם אור-הגנוז, סודות התורה שיתגלה לעתיד - צריך להעלות מידת היראה לשדשה.

ובמה מעלין את היראה? - בבחינת 'משפט', שישפט וידין בעצמו כל עסקיו! - ובזה יסיר מעליו כל הפחדים, ויעלה בחינת יראה ברה ונקיה.

ו'שרש היראה' הוא 'דעת'. וכשמגיע לבחינת 'דעת', זוכה ל'השגת-התורה'.

ויש שני בחינות תורה: 'נגלה' ו'נסתר'. ל'נסתר' אינו זוכה אלא לעתיד-לבוא, אבל בזה העולם זוכה ל'נסתר', על-ידי 'תפלה במסירת-נפש', ול'תפלה' זוכה על-ידי 'תורה שבנגלה'.

וזוה בחינת (אבות פ"ו מ"א): "חמשה קנינים שקנה בעולמו".

"תורה קנין אחד" - זה בחינת 'תורה שבנגלה'.

"שמים וארץ קנין אחד" - זה בחינת 'העלאת היראה לדעת'. 'ארץ' - זה בחינת 'יראה'. ו'שמים' - זה בחינת 'דעת', 'חבור', בחינת 'שמים, אש ומים מחברין יחד' (חגיגה יב).

ואין שום חלוק, בין העולם-הזה, ובין הקבר, ובין העולם-הבא.

כי (אבות פ"ו מ"י): "בהתהלכה תנחה אותך" - ה'תורה'. וכן "בשכבה תשמר עליך" - "ששם בקבר" גם-כן השם-יתברך והתורה. וכן "והקיצות" - "לעולם-הבא" וכו'.

כי מאחר שאין לו שום תאוה ורצון בכל רק להשם-יתברך ולהתורה, נמצא שהכל שוה אצלו, בין בעולם-הזה, בין בקבר, בין בעולם-הבא - בכלם הוא דבוק רק בהשם-יתברך ובהתורה.

כי מי שמקשר בעולם-הזה, יש חלוק בין העולם-הזה שהוא רחבת ידים, ובין הקבר שהוא מקום צר, וכיוצא בזה. אבל מי שגזרף מחו ואין לו שום שמרים במח, הכל שוה אצלו.

פד.

(עלים-לתרופה, ג תרומה תקצה)

צריכין לקבע תורתו ושיחותיו הקדושים בלב כל-כף, עד אשר אפלו אחר מאה שנים פשיגוע העת לכנס בקבר ולשכב שם, גם שם יחיה את-עצמו בדבוריו הקדושים, וכן לעת התחיה ולנצח, ולקיים (אבות פ"ו מ"י; משלי ג, כב): "בהתהלכה בעולם-הזה תנחה אותך, בשכבה בקבר תשמר עליך, והקיצות" וכו'.

"אברהם קנין אחד" - זה בחינת תפלה,
 בחינת חסד, בחינת אברהם.
 כי פשאנו קוראין להקדוש ברוך הוא
 בתארים של בשר ודם והוא נמצא לנו בכל
 קראנו אליו" (דברים ד, ז), זה חסד השם
 יתברך.

"ישראל קנין אחד" - זה בחינת משפט
 המעלה את ה'ראה, כמו
 שכתוב (תהלים קמז, יט): "חקיו ומשפטיו
 לישראל".

"בית המקדש קנין אחד" - זה בחינת
 סתרי אוריתא, שזוכין
 להם על ידי התפלה, שהיא בחינת
 אברהם. ו'בית המקדש' הוא בחינת סתרי
 אוריתא.

וזה (שם עת, נד): **"הר זה קנתה ימינו"** -
 שזה ימין, בחינת תפלה, בחינת
 אברהם. ונקרא הר' על שם עמק המשג.

**"כל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו,
 לא בראו אלא לכבודו, שנאמר (ישעיה, מג, יז):
 כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף
 עשיתיו וכו'"** (משנה יב)

פו.

(ח"א לז, א)

עקר הבריאה היא - בגין דישתמודעין
 לה" (זהר בא מב), כמו שכתוב (ישעיה
 מג, יז): **"לכבודי בראתיו יצרתיו אף
 עשיתיו"**.

פז.

(ח"א לז, הו)

**"הזהרו בזמן ששכח תלמודו מחמת
 אנסו"** (סנהדרין צו), הזהרו לכבודו,

שעלידי הכבוד, יתבטל ממנו השכחה,
 ויתגלה הנפש הינו זכרון התורה.

כי שרש התורה היא כבוד השם
יתברך, כמו שכתוב (ישעיה מג, יז):
"לכבודי בראתיו וכו', וכמו שאמרו
חז"ל (אבות פ"ו מ"ג): "אין כבוד אלא תורה".

וזהו פרוש (סנהדרין שם): "הזהרו בבני עם
הארץ שמהן תצא תורה" - ש'בני
 עמי הארץ' הם נפשות יקרות
 מהנפשות הנכבדות הנעשקות בתוך
 הטקלא, אלא שהם כצפרים האחזות
 בפח" (קהלת ט, יב), מאין אנו יודעים הדר
 תפארתם, אלא על ידי תורתם, פשאנו
 רואים שהם תלמידי חכמים, בידוע שיש
 להם נפש יקרה.

ובשביל זה צריך לכבדם - כי על ידי
 הכבוד, יתגלה ביותר
 התורה מהתעלמותה, הינו
 הנפש, כי שרש הכל הוא הכבוד, כמו
 שכתוב (ישעיה מג, יז): **"לכבודי בראתיו וכו',
 והנפש משתוקקת להכלל בו בשרשו"**.

וזה: "הזהרו בבני עמי הארץ לכבדם" -
 כדי שישתוקק התורה שהיא
 הנפש, להכלל בשרשו שהוא
 הכבוד, ועל ידי זה מהם תצא תורה.

פת.

(ח"א עד)

תכלית כל העבודות שצריך האדם לעבד
את הבורא יתברך, הוא רק כדי
שיתגלה כבודו, כמו שכתוב (ישעיה מג, יז):
"לכבודי בראתיו וכו'."

פ.ט.

(ח"א צד)

כָּל הָעוֹלָמוֹת לֹא נִבְרְאוּ אֶלָּא בְּשִׁבִיל
יִשְׂרָאֵל, דְּכָתִיב (ישעיה מ"ג, יז): "לְכַבּוּדֵי
בְּרֵאתֵינוּ יִצְרָתֵינוּ אִף עֲשִׂיתֵינוּ", דְּהֵינּוּ 'בְּרִיאָה'
'יִצִּירָה' עֲשִׂיָּה, לֹא נִבְרְא אֶלָּא לְכַבּוּדֵי.

וְ'כַבּוּדֵי' הֵינּוּ 'יִשְׂרָאֵל', דְּכָתִיב (שְׁמוֹת כ"ה,
ח): "וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכְכֶם", וְדָרְשׁוּ
רז"ל (מוֹבָא בְּשַׁלְ"ה מִסַּכַּת תַּעֲנִית): "'בְּתוֹכוֹ' לֹא
נֶאֱמַר, אֶלָּא 'בְּתוֹכְכֶם' - מְלֻמָּד שֶׁהַקְּדוּשָׁה
בְּרוּדֵיהּ הוּא מְשֻׁרָה שְׂכִינְתוֹ בְּתוֹךְ כָּל אֶחָד
מִיִּשְׂרָאֵל".

נִמְצָא: כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל נִקְרָא 'לְבוּשׁ',
וְ'לְבוּשׁ' נִקְרָא 'כְּבוֹד', כִּי "רַבִּי
יוֹחָנָן קָרִי לְמֵאנָה מְכַבְּדוֹתָא" (שַׁבָּת ק"ג:).

צ.

(ח"א קב)

"כָּל מַה שֶּׁבְּרָא הַקְּדוּשׁ-בְּרוּדֵיהּ הוּא לֹא
בְּרָא אֶלָּא לְכַבּוּדוֹ (אָבוֹת פ"ו מ"ב), כִּדֵּי
לְגַלּוֹת מַלְכוּתוֹ. וְעַל-יְדֵי-זֶה נִכְפְּפִין הַקְּלָפוֹת
תַּחַת הַשְּׂכִינָה.

וּבְאִיזָה עֲנִין נִתְגַּלָּה מַלְכוּתוֹ? -
כְּשֶׁמִּשְׁפִּיעַ רַב טוֹב לְיִשְׂרָאֵל, אִז
מוֹדִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד כִּי "מַלְכוּתוֹ בְּכָל
מְשָׁלָה" (תַּהֲלִים ק"ג, יט).

צ.א.

(ח"א קעב)

עֶקֶר אֹר הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ הוּא הַכְּבוֹד, כִּי
(אָבוֹת פ"ו מ"ב): "כָּל מַה שֶּׁבְּרָא
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּדֵיהּ הוּא לֹא בְּרָא אֶלָּא לְכַבּוּדוֹ,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה מ"ג, יז): לְכַבּוּדֵי בְּרֵאתֵינוּ"
וְכוּ'.

צ.ב.

(ח"ב יב)

'שָׂרֵשׁ' כָּל הַבְּרִיאָה הוּא ה'כְּבוֹד'. כִּי (אָבוֹת
פ"ו מ"ב): "כָּל מַה שֶּׁבְּרָא הַקְּדוּשׁ-
בְּרוּדֵיהּ הוּא לֹא בְּרָאוּ אֶלָּא לְכַבּוּדוֹ, כְּמוֹ
שֶׁכָּתוּב (ישעיה מ"ג, יז): כָּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי
וְלְכַבּוּדֵי בְּרֵאתֵינוּ וְכוּ'. וּמֵאַחַר שֶׁהַכָּל נִבְרָא
בְּשִׁבִיל 'כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ', נִמְצָא: שֶׁכְּבוֹדוֹ
יִתְבָּרַךְ הוּא 'שָׂרֵשׁ' כָּל הַבְּרִיאָה'.

וְאִף-עַל-פִּי שִׁכְלוֹ אֶחָד - עַל-כָּל-זֶה
בְּהַבְּרִיאָה יֵשׁ חֲלָקִים, וּבְכָל
חֶלֶק וְחֶלֶק יֵשׁ בּוֹ בְּחִינַת כְּבוֹד מִיָּחָד, שֶׁהוּא
שָׂרֵשׁוֹ.

וְזֶה בְּחִינַת (אָבוֹת פ"ה מ"א): "בְּעֲשִׂרָה
מֵאֲמָרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם" וְכוּ', וּבְכָל
מֵאֲמָר וּמֵאֲמָר יֵשׁ בּוֹ בְּחִינַת כְּבוֹד מִיָּחָד
שֶׁהוּא שָׂרֵשׁוֹ, כִּי הַכְּבוֹד הוּא שָׂרֵשׁ הַכָּל.

צ.ג.

(ח"ב עא)

'כְּבוֹד' הוּא 'תְּקוּנַת-הָעוֹלָם', כִּי (אָבוֹת פ"ו
מ"ב): "כָּל הָעוֹלָם נִבְרָא בְּשִׁבִיל
הַכְּבוֹד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה מ"ג, יז): לְכַבּוּדֵי
בְּרֵאתֵינוּ" וְכוּ', הֵינּוּ בְּשִׁבִיל כְּבוֹד הַשֵּׁם-
יִתְבָּרַךְ.

כִּי יֵשׁ כְּבוֹד פְּרָטִי לְכָל מֵאֲמָר וּמֵאֲמָר שֶׁל
"הַעֲשִׂרָה מֵאֲמָרוֹת שֶׁבָּהֶם נִבְרָא
הָעוֹלָם" (אָבוֹת פ"ה מ"א), אֲשֶׁר בְּשִׁבִיל אוֹתוֹ
הַכְּבוֹד הָיָה זֶה הַמֵּאֲמָר, שֶׁעַל-יְדוֹ נִבְרָא
'חֶלֶק פְּלוֹנִי' מִהַבְּרִיאָה. כִּי זֶה הַמֵּאֲמָר שֶׁבוֹ
נִבְרָא 'חֶלֶק פְּלוֹנִי' מִהַבְּרִיאָה, הָיָה בְּשִׁבִיל
'כְּבוֹד זֶה', כִּדֵּי שְׂיִגִיעַ 'כְּבוֹד זֶה' לְהַשֵּׁם-
יִתְבָּרַךְ, וְכֵן 'מֵאֲמָר אַחֵר', וְכֵן כָּל הַמֵּאֲמָרוֹת.

